

archi**traaf**

professioneel

architectenmagazine **Februari 2020 - n° 203**

Driemaandelijks tijdschrift – Toelating P801047 – Afgiftekantoor Antwerpen X – Arch. BSARC bourguignon siebener, Kehlen – Bruggen en Wegen – Hout als verbindend element



Introducing Colour 28, Matt white

Bringing colour to life since 1968

Top left: **060** round head shower. Bottom left: **590H** basin mixer. Right: **5471R** built-in shower mixer with hand shower.

VOLA Studio

Tour & Taxis
Havenlaan 86C
1000-Brussels

Tel.: 02 4659600
info@vola.be
www.vola.be

architraaf

professioneel architectenmagazine

Uitgever Maison des Architectes ASBL
r.treselj@architrave.be – www.architrave.be

In samenwerking
 met de Waalse Architectenunie



Abonnementen en adreswijzigingen
 Isabelle Dewarre – tel. +32 (0)4 383 62 46
isid@architrave.be

Hoofredacteur Robert Treselj
r.treselj@architrave.be

Raad van bestuur Hubert Bijmens
 Gaëtan Doquire – André Posel
 André Schreuer – Robert Treselj

Redactiecomité redaction@architrave.be

Brussel Ludovic Borbath (AABW)
 – Gérard Kaiser (UPA-BUA)

Vlaanderen Hubert Bijmens, Roel De Ridder

Wallonië Robert Louppe (AAPL) – Eric Lamblotte,
 André Schreuer, Robert Treselj (SRAVE)

Grafische vormgeving en prepress
www.stereotype.be

Vertaling, redactie
 BVBA Redactie Bureau Palindroom

Druk
 Moderna printing nv

Fotogravure
 SPRL Goeminne Photogravure

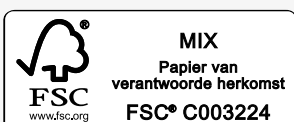
Advertenties
 Gilles Manette – tel. +32 (0)473 19 40 88
marketing@uwa.be
 Isabelle Dewarre – tel. +32 (0)4 383 62 46
isid@architrave.be
 Guy D'Hollander – tel. +32 (0)475 60 35 31
guy.dhollander@architraaf.be

Het tijdschrift wordt uitgegeven met een oplage van 13 150 exemplaren (8 150 NL - 5 000 FR). Levering per direct mail. Gratis, mag niet verkocht worden.

Elke integrale of gedeeltelijke reproductie of verspreiding van in het tijdschrift *architraaf* gepubliceerde pagina's of afbeeldingen die plaatsvindt zonder schriftelijke toestemming van de uitgever, in welke vorm dan ook, is verboden en zal worden bestempeld als namaak. Het tijdschrift *architraaf* is niet verantwoordelijk voor de teksten, foto's en illustraties die werden toegestuurd.

Het tijdschrift *architraaf* en het *architraaf*-logo zijn gedeponeerde merken.

ISSN 2295-5828



Editoriaal

Cohousing binnen een energieneutraal en circulair gebouw: marketing of toch een cultuurschok?



Momenteel wordt onze bouwwereld overspoeld met nieuwe woorden en termen die doen dromen van een ecologisch verantwoorde leefomgeving. Een nieuw aards paradigma, weg van alle nefaste invloeden van het bouwen en 'genieten' uit het verleden. Dé oplossing voor 'global heating' en alle nefaste gevolgen van het grenzeloos consumeren van de natuurlijke grondstoffen. Wij laten ons meeslepen op een stroom van superlatieven. Alsof de uitkomst voor het intussen gekende probleem al gevonden is. Zolang we maar voldoen aan de gestelde eisen van CO₂-uitstoot en andere door de mens uitgevonden rekenmethodes.

En toch weten we niet met zekerheid of de ingeslagen richting wel de juiste zal zijn. Hebben de beslissingsmakers voldoende zicht op de gevolgen van hun opgelegde eisen? We hebben er het raden naar of de keuzes voor S- en E-peil, voor dieselverbod, voor betonstop en nog een resem andere maatregelen wel het nodige resultaat zullen opleveren.

Dat we de weg van het verleden dienen te verlaten, is wel duidelijk. Niet de natuur, maar het menselijk ras als geheel is niet opgewassen tegen de gevolgen van zijn eigen consumptiegedrag. Bij een lineaire verderzetting van het menselijke verbruik van ruimte en materie zal het broze evenwicht dat onze leefomstandigheden op de blauwe planeet garandeert verstoord worden. Er zal een evolutie komen die tot een ander evenwicht zal leiden. Een nieuw evenwicht waarin een nieuwe natuur zijn draai wel zal vinden – daar moeten we geen angst voor hebben. Andere rassen, aangepaste flora, waarschijnlijk geen menselijk ras in zijn huidige vorm. Wie zal het zeggen? Laten we elkaar dan ook niets wijsmaken. Onze angst en overgang tot actie is niet ingegeven door een drang om 'de natuur' te redden – de hulpeloze ijsbeer, de zeldzame nectarproducenten, enzovoort – maar door een drang om ons eigen hachje te redden. Het gaat over het voortbestaan van het mensDOM.

Als architect zullen we de luchtkwaliteit van Sydney heus niet verbeteren. Noch zullen we de biotoop van de orang-oetan rechtstreeks kunnen beïnvloeden. Onze taak en mogelijkheden bestaan erin om actie te ondernemen in de bebouwde omgeving en deze laatste te transformeren, om zo de leefgewoonten van de gebruikers te beïnvloeden. Een leefgewoonte van een aangepast gebruik met respect voor de 'resources'. Niet alleen onze middelen, maar ook onze verantwoordelijkheid schuilt in die materialisering van een respectvollere bebouwde omgeving. Oude leefgewoonten zijn niet langer houdbaar of verantwoordbaar. Architecten dienen de toekomstige en aangepaste gewoonten te faciliteren.

Laat hier maar termen zoals energieneutraal, lage-emissiezone, cohousing, circulair bouwen, enzovoort op los. Dat zal geen kwaad kunnen. Maar laat de nieuwe bebouwde omgeving vooral een aanzet geven tot een gedragswijziging met betrekking tot het gebruik van middelen, oppervlakte, ruimte en grondstoffen. Extra isolatiedikte voor onze woongebouwen is zinvol en zal wel helpen, maar een dikke wintertrui doet eveneens wonderen.

Dat nadenken over nieuwe leefgewoonten, het delen van resources, de minimale oppervlakte om over een privacygarantie te beschikken, de grenzen van het private bezit, enzovoort moeten de basis vormen waarop de architect van de toekomst zijn bijdrage aan de oplossing van het ecoprobleem levert.

Hubert BIJNENS architect en lid van het redactiecomité.

Belgian Timber Construction Awards

2020

De eerste nationale prijs voor houtarchitectuur

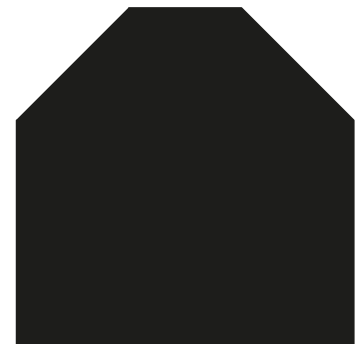
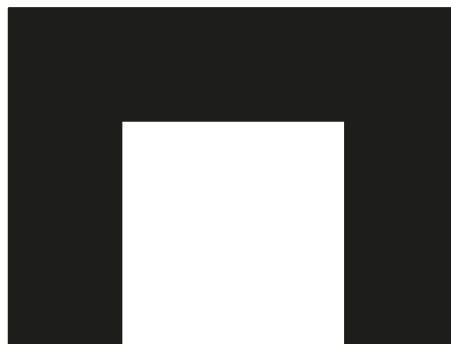
Application
Opened Until
31.05.2020

Een initiatief
van Hout Info Bois



Categories

Residential
MultiResidential
NonResidential
Extension
AdditionalFloor



www.timberawards.be

Kalender

15.02.2020

Opening
inschrijvingen

31.05.2020

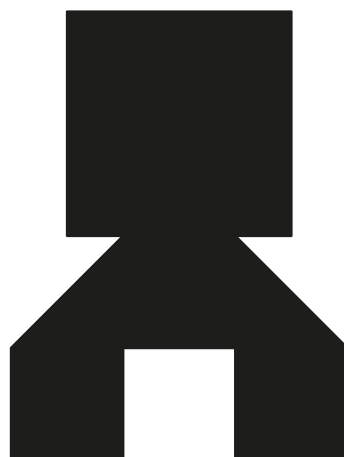
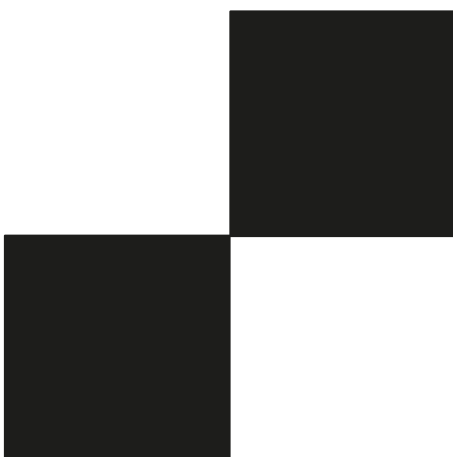
Eind
inschrijvingen

09.2020

Bijeenkomst jury
en deliberaties

26.11.2020

Slotevenement
Conferentie
Prijsuitreiking
Walking dinner





BSARC bourguignon siebenaler, Kehlen
*Bruggen en Wegen – Hout als verbindend
element*
p 22
Foto © Lukas Roth



Overzicht

03 Editoriaal

06 Nieuws

10 Te gast bij archittraaf Open Architectes

Architectuurprojecten

- 12 Een streep karakter
- 18 Commissariaat Brussel-West: een nieuw gezicht voor de politie
- 26 Stijlvolle renaissance – Cultuurhuis ziet het licht
- 36 Brutalistisch baken
- 42 Natuurlijk raffinement – Wijnkelder ingebed in landschap
- 46 Het rijhuis als bewuste keuze om kleiner te gaan wonen

Stedenbouw

- 32 Îlot Fontainas – Inventieve invulling van stedelijk weefsel

Rubriek Cement en beton

- 08 Brusselse bel-etage revisited

Rubriek Recht

- 16 Toegang tot het beroep: het voorlaatste nieuws

Rubriek Hout

- 22 Bruggen en Wegen – Hout als verbindend element

Overheidsopdrachten

- 40 Nieuwigheden voor 2020 – Nieuwe drempelbedragen en digitalisering

Rubriek Steen

- 50 Natuursteen en circulaire economie
De cirkel is (nog) niet rond ...

Geniet van een panoramisch uitzicht dankzij het nieuwe, gebruiksvriendelijke VELUX INTEGRA® elektrisch uitzetbaar dakvenster



Het mooiste uitzicht wordt nog beter

Of het nu in uw woonkamer geplaatst is of boven uw bureau thuis, VELUX INTEGRA® kan de look en sfeer van een ruimte volledig transformeren. Dankzij zijn draadloze elektrische muurschakelaar kan het elektrische uitzetbare dakvenster vanop afstand bediend worden. Het nieuwe dakvenster is compatibel met het smarthomesysteem, VELUX ACTIVE with NETATMO, wat betekent dat het te bedienen is via de VELUX-applicatie, die verbinding kan maken met de Apple Home-applicatie en de Siri Voice Control Wizard.

Alles erop en eraan

VELUX INTEGRA® beschikt over een regen-sensor en is verkrijgbaar in acht verschillende afmetingen. Dit nieuwe elektrische uitzetbare dakvenster is veelzijdig en past perfect binnen de intensieve ventilatiestrategie die door de huidige EPB-waarden wordt opgelegd.

Referentie: GPU 007021/GPU 006621. Prijs vanaf 1.146 euro, exclusief btw.

VELUX Belgium

www.velux.be – tél. +32 (0)10 42 09 09

Elignia-gevelsteencollectie met lineaire en tijdloze look



Wienerberger nv

www.wienerberger.be

Wall-Connect



Architecturale details zijn overal aanwezig in hedendaagse gebouwen. De dwarse verbinding van een muurafdeksteen met een gevel is een van de meest voorkomende situaties. De perfecte afdichting van deze aansluiting tussen een muur en een isolatiesysteem van het type Etics is essentieel voor de instandhouding van het isolatiesysteem.

Wall-Connect van Knauf bestaat uit aluminium accessoires die samen voor de afdichting zorgen. De verschillende onderdelen laten je toe om het systeem in de meest uiteenlopende situaties in te zetten. Ongeacht de breedte en de aard van de muurafdeksteen of de isolatiedikte beschik je met de Wall-Connect-profielen over de ideale oplossing voor een performante afdichting en een duurzaam eindresultaat.

Knauf

www.knauf.be – tél. +32 (0)4 273 83 11



Fixscreen Minimal-voorbouw



Met de Fixscreen Minimal legt Renson de lat nog een stuk hoger op het vlak van design voor subtiële na-installatie. Een compactere doekkast (Small: H 100 x D 90 mm / Medium: H 120 x D 110 mm) voor oppervlaktes tot 18 m² zorgt samen met een kleinere onderlat (35 mm hoog) en zijgeleiders van amper 20 mm breed voor een minimale impact op de gevel. Ook de superstrakke afwerking maakt dat doekzonwering voortaan zelfs bij na-installatie nog amper opvalt. De voetplaatjes zijn nu eveneens verkrijgbaar naar keuze onder een hoek van 0 of 5°, in functie van een perfecte aansluiting op de raamdorpel. De windbestendigheid tot 130 km/u en de zevenjarige garantie op de Fixscreen-technologie blijven als vanouds ook van toepassing op de Fixscreen Minimal.

Renson

www.renson.be – tel. +32 (0) 56 62 71 11

een zacht, ontspannen karakter. Door de stenen te verwerken met een fijne voeg, wordt het horizontale lijnenspel in de gevel extra versterkt.

De fijne, licht generfde structuur voegt karakter toe aan elk hedendaags architectuurproject.

De Elignia-collectie wordt aangeboden in de tinten Arctica Wit, Nordica Wit, Nebula Grijs en Magma Grijs.

VELUX STUDIO DAKVENSTER. 3 x meer voordelen in één venster.

VELUX®



Meer daglicht
dankzij smallere profielen.



Goedkoper
dan 3 afzonderlijke vensters.



Snelle en eenvoudige installatie
dankzij zijn unieke kader.



VELUX STUDIO dakvenster: het nieuwste lumineuze idee van VELUX.

Meer daglicht, meer leven, meer genieten. Dat is de belofte van de recenste innovatie van VELUX. Met een zo smal mogelijk frame dat 3 vensters omsluit, biedt het STUDIO dakvenster u een volwaardig panoramisch uitzicht naar buiten. En dat tegen een supervoordelige prijs. Installatie in combinatie mogelijk voor het indrukwekkende effect van een glazen dak. Ontdek alle voordelen van het STUDIO dakvenster en ervaar zijn absolute lichtsensatie op [velux.be/studio](https://www.velux.be/studio).

VELUX. De opening naar buiten die binnen alles verandert.



Uittreksel uit *Brusselse bel-etage revisited* – zie www.febelcem.be, rubriek *Blik op beton*
Meer info over cement- en betontoepassingen: www.febelcem.be en www.infobeton.be

Brusselse bel-etage revisited

Castel – Urban Platform

Een perceel tussen twee rijwoningen in een woonwijk in onze hoofdstad. De opdrachtgever wilde hier een gebouw laten optrekken dat zowel onderdak zou bieden aan zijn gezin als aan zijn kunstcollectie.

Het bureau Urban Platform slaagde erin om op dit programma met twee totaal verschillende architecturale logica's een origineel en doeltreffend antwoord te formuleren. Met in de hoofdrol beton, waarvan de eigenschappen – weliswaar in een conventionele opbouw – ten volle benut zijn om de ruimte te vergroten en het licht binnen te trekken, zodat het geheel echt tot leven gewekt wordt.



© foto's Georges De Kinder



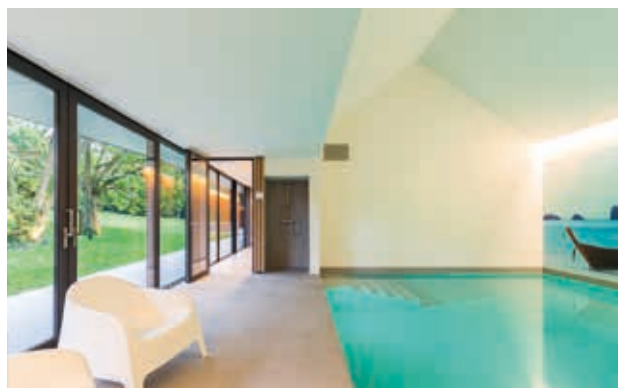
Open Architectes

Ruddy Picard, Bertrand Noël, Jérôme Peteno

rue de la Marbrite 9b – 7090 Ronquières

tel. +32 (0)67 41 16 40

www.openarchitectes.be



De vennoten van het Henegouwse bureau Open Architectes – Ruddy Picard, Bertrand Noël en Jérôme Peteno – streven naar een duurzame en kwalitatieve architectuur, in samenwerking met een hecht team en in een aangenaam kader, waarin iedereen zich thuis voelt.

Sinds de oprichting van het bureau in 2006 verwelkomde het team elk jaar een nieuwe medewerker. Voortaan hoopt Open Architectes zijn structuur echter stabiel te houden om de uitstekende sfeer en het persoonlijke contact te vrijwaren. *Een twaalf-tal medewerkers volstaat opdat iedereen zich kan toespitsen op het domein waarin hij of zij zich het best kan ontwikkelen*, klinkt het. *De wil om onze competenties te diversifiëren leidde ook tot de aanwerving van een interieurarchitect, een technisch verantwoordelijke, een 3D-specialist en een fotograaf.*

Open Architectes heeft intussen al heel wat mooie projecten op zijn actief – niet alleen in Wallonië, maar ook in Brussel en zelfs in Vlaanderen. Het gaat zowel om fraaie eengezinswoningen als

realisaties op grotere schaal (appartementen, scholen, gastverblijven, logistieke gebouwen ...).

In elk project proberen we een nieuw verhaal te schrijven op basis van de karakteristieken van de site en de voorkeuren en bekommernissen van de bouwheer. We hebben niet de gewoonte om veel verschillende pistes te onderzoeken, maar trachten steevast snel tot de kern van de zaak te komen, om het basisconcept vervolgens bij te schaven – zoals een grote blok natuursteen die gepolijst wordt – en zo via een serene, constructieve ontwerpdialoog het beste in elk idee naar boven te brengen.

Een aantal jaar geleden vestigde het trio zich langs het kanaal in Ronquières, met een fraai zicht op het bemaalde 'hellend vlak' en de Japanse kerselaars langs de oevers. *Een vredige en inspirerende plek die perfect past bij ons collectief, dat behalve aan toewijding en andere professionele waarden ook heel veel belang hecht aan betrokkenheid, wederzijds respect en positivisme. Met architectuur op menselijke schaal als handelsmerk.*

❶ **Project Haie 1**
Marcinelle

❷ **Project Chenia**
Loverval

❸ ❹ **Project Coulette**
Feluy



❸

❺ **Project Chatelineau**
Montignies-sur-Sambre

❻ **Project Jausse**
Wierde

❼ **Project Gouvart**
Braine-le-Château



❺



❼

Een streep karakter

Open Architectes
Realisatie in Ittre



Deze eengezinswoning is opgetrokken op een terrein van 38 are, dat deel uitmaakt van een verkaveling die aan het eind van de jaren 60 gecreëerd is in Ittre. Een van de voornaamste uitdagingen in dit project bestond erin een eerlijke hedendaagse architectuur uit te werken die optimaal gebruikmaakt van het natuurlijke reliëf en de prima oriëntatie van de site en die tegelijk de voorschriften van de verkavelingsvergunning respecteert.







De langgerekte woning loopt evenwijdig met de straat en is 'teruggetrokken' ingeplant (circa 40 meter ten opzichte van de straat), zodat ze optimaal kan profiteren van de zuid-oostelijke oriëntatie van de voorgevel. Dit alles zonder de aanwezige bomen en de achterliggende vegetatie schade toe te brengen. Deze inplanting zorgt tevens voor een coherente link met de naburige villa's en bevordert dus de integratie van het volume in de omgeving.

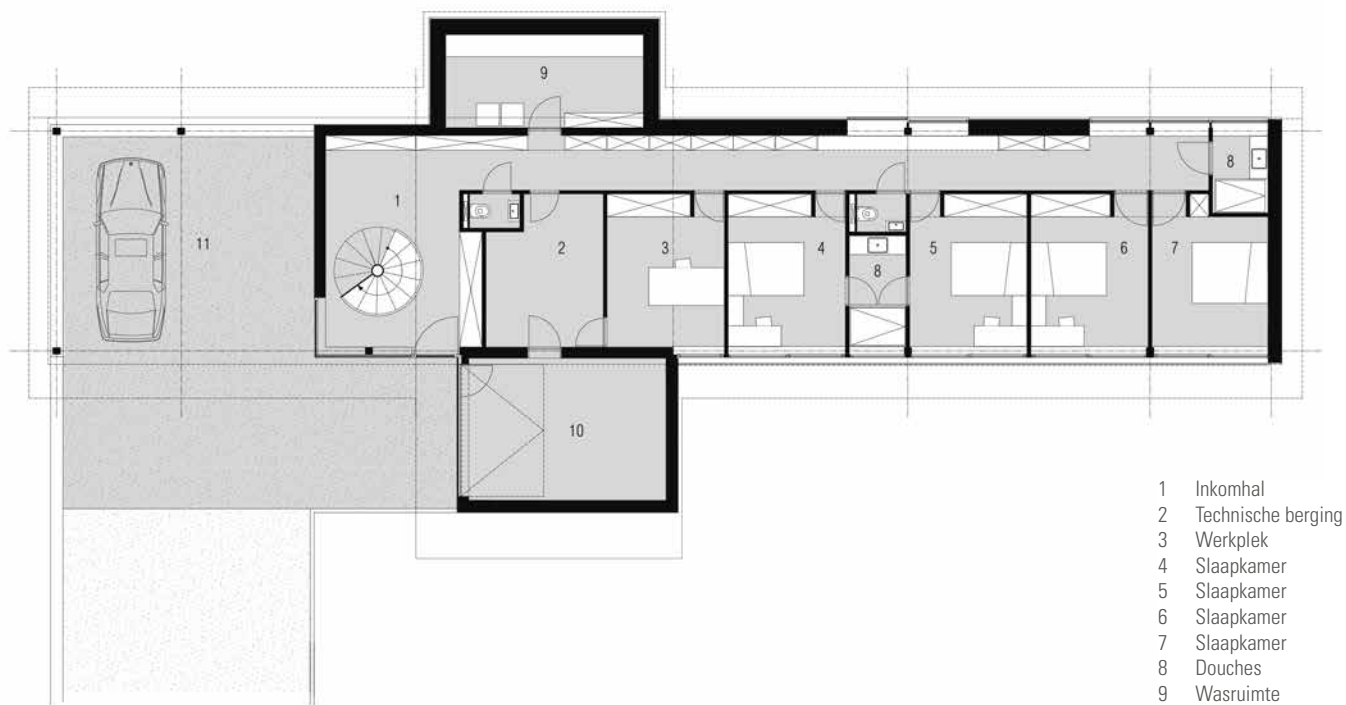
De bouwheer wilde een 'rationele' woning met een eigentijdse architectuur en een dito leefcomfort en energieverbruik. Ze bestaat uit een aaneenschakeling van eenvoudige, uitgepuurde volumes en is opgetrokken in milieuvriendelijke materialen.

De verkavelingsvergunning beperkte de maximale kroonlijsthoogte tot 4,5 meter. Dit leende zich ofwel tot een volledig gelijkvloerse woning, ofwel tot de realisatie van een tweelagig volume, waarvan het gelijkvloers een beperkte plafondhoogte zou hebben, terwijl de eerste verdieping zou overvloeien in het dak. Uiteindelijk werd er beslist om de slaapkamers in te richten op het gedeeltelijk ingegraven basisniveau (circa 80 cm), waardoor er voldoende ruimte vrijkwam voor de living op de eerste verdieping, die zich onder een groot doorlopend dak bevindt.

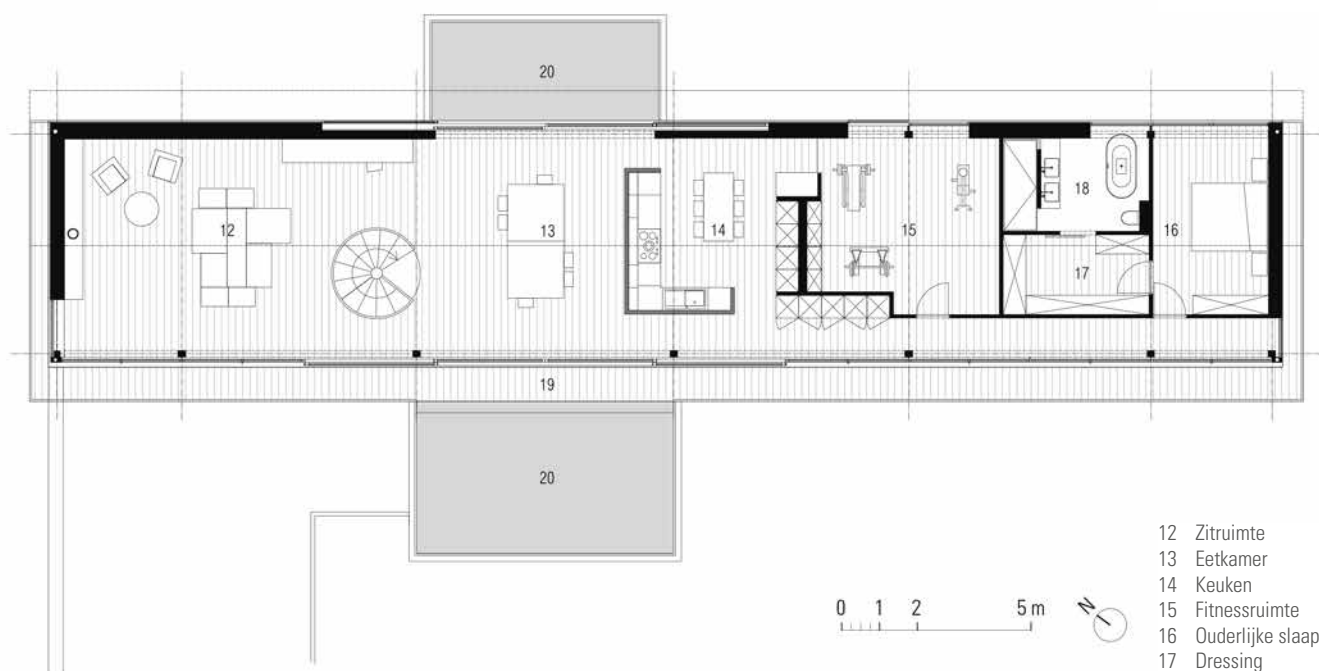
Het verdiepingsvolume is volledig vrij van technieken, waardoor het dakvolume maximaal tot zijn recht komt. Het is dan ook erg bepalend voor de look-and-feel in de leefruimte en is bekleed met lichte houten latten om het gevoel van continuïteit te versterken en het akoestisch comfort te garanderen. Ondanks het grote aandeel beglazing is een storende nagalm uit den boze. De centraal gepositioneerde keuken manifesteert zich als een donkere monoliet en vormt zo de schakel tussen het leefgedeelte en de achterliggende fitnessruimte en de ouderlijke slaapkamer.

De binnenmuren zijn afgewerkt met in de massa gekleurde leembepleistering, die meteen ook een positieve bijdrage levert aan het binnenklimaat en de vochtigheidsgraad in huis. Bovendien zorgt ze ervoor dat het merendeel van de wanden geen lijke verf meer nodig heeft. Dankzij het uitkiende materiaalgebruik – parket in de lengterichting, dat contrasteert met de natuursteenbekleding van de terrassen op het volume in de dwarsrichting – lopen binnen en buiten in elkaar over. Op het gelijkvloers is gezien het intensievere gebruik integraal geopteerd voor natuursteenvloeren.

Tot slot is er bijzondere aandacht besteed aan de ecologische voetafdruk van de materialen (productietechnieken, herkomst, onderhoud, recyclage, enzovoort). Het materiaalgebruik en de kleurtinten zijn minutieus bestudeerd om de woning harmonieus en discreet in te passen in de omgeving en de landschappelijke context.



- 1 Inkomhal
- 2 Technische berging
- 3 Werkplek
- 4 Slaapkamer
- 5 Slaapkamer
- 6 Slaapkamer
- 7 Slaapkamer
- 8 Douches
- 9 Wasruimte
- 10 Garage
- 11 Carport



- 12 Zitruimte
- 13 Eetkamer
- 14 Keuken
- 15 Fitnessruimte
- 16 Ouderlijke slaapkamer
- 17 Dressing
- 18 Badkamer
- 19 Gaanderij
- 20 Terras



Open Architectes

rue de la Marbrite 9b – 7090 Ronquières
tél. +32 (0)67 41 16 40
www.openarchitectes.be

Medewerkers

Bertrand Noël, Ruddy Picard en heel het team van
Open Architectes

Bouwheer

Privé

Studiebureau

Bureau d'Etude Matriche (stabiliteit)
HomEco (EPB)
Room's (akoestiek)

Hoofdaannemer

Di Filippo

Foto's

© Utku Pekli



Jean-Pierre Vergauwe, advocaat

jp.vergauwe@jpvergauwe.be – Dit artikel kan tevens geraadpleegd worden op de website www.jpvergauwe.be

Toegang tot het beroep: het voorlaatste nieuws

In het artikel dat gepubliceerd werd in Architraaf nr. 201 van september 2019 ging ik dieper in op de vraag omtrent de toegang tot het beroep van de aannemers.

Ik denk dat het nuttig is om in dit artikel op deze vraag terug te komen, gelet op de recente beslissing van de Vlaamse regering bij Besluit van 19 oktober 2018.

KORTE HERHALING

1. De Belgische wetgeving

De programmawet tot bevordering van het zelfstandig ondernemerschap van 10 februari 1998 legt aan kmo's de verplichting op tot het bewijzen van een beroepsbekwaamheid, zijnde de basiskennis bedrijfsbeheer (artikel 4 § 1) en een beroepsbekwaamheid (artikel 5 §1).

Het Koninklijk Besluit van 29 januari 2007 stelt dat deze beroepsbekwaamheid betrekking heeft op acht activiteiten in de bouwsector, alsook elektrotechniek en algemene aanneming.

Het bewijs van deze bekwaamheden wordt ofwel geleverd door een titel (afgeleverd door een onderwijsinstantie), ofwel door een beroepservaring (drie jaar in hoofdorde of voltijds of vijf jaar in bijkomende orde of deeltijds).

2. De Europese wetgeving

De politieke doelstelling van Europa is de vrijheid van vestiging en diensten te verzekeren binnen de Europese Unie, wat het vrije verkeer van personen, goederen, kapitaal en diensten inhoudt.

Deze doelstelling dient echter te worden verzoend met de bescherming van de consumenten, waaronder de bouwheren, en de noodzaak aan rechtszekerheid.

Onze Europese instanties hebben verschillende richtlijnen uitgevaardigd omtrent de wederzijdse erkenning van diploma's, certificaten of andere titels, evenals met betrekking tot activiteiten buiten loondienst en hun uitvoering.

Belangrijk is de Richtlijn 205/36/CE betreffende de Erkenning Beroepskwalificaties, gewijzigd door Richtlijn 2013/55/UE, Richtlijn 2006/123/CE, Richtlijn 2018/958/UE betreffende een evenredigheidsbeoordeling voorafgaand aan een nieuwe reglementering van beroepen, in werking getreden op 29 juli 2018 en waarvan de omzetting in de landen van de Europese Unie voorzien is vanaf 30 juli 2020.

Het is uiteraard onmogelijk om in dit artikel de relevante Europese wetgeving te becommentariëren.

DE HUIDIGE SITUATIE IN BELGIË

De materie betreffende de beroepsbekwaamheid werd geregeionaliseerd (artikel 6 §1, VI, 6° van de bijzondere wet hervorming instellingen), en dit niettegenstaande het tegenstrijdige advies van de Hoge Raad voor Zelfstandigen en Kmo's en de vrees van de Confederatie Bouw.

Op 19 oktober 2018 vaardigde de Vlaamse regering een besluit uit dat onder andere het Koninklijk Besluit van 29 januari 2007 betreffende de beroepsbekwaamheid voor de uitoefening van zelfstandige activiteiten van het bouwvak en van de elektrotechniek, alsook van de algemene aanneming, ophief. Het Vlaams decreet van 18 mei 2018 schafte de wettelijke bepalingen omtrent de basiskennis bedrijfsbeheer af.

Dit betekent dat er vandaag in Vlaanderen geen enkele voorwaarde meer vereist is om een bedrijf op te richten dat bouwactiviteiten uitvoert.

In het Waals en Brussels Gewest is er niets veranderd, maar studies en voorstellen liggen momenteel op de tafel van onze politieke verantwoordelijken.

De afschaffing van de regels omtrent de beroepsbekwaamheid in Vlaanderen creëert een chaotische situatie binnen de Belgische staat.

Dit gaat uiteraard ten koste van de rechtszekerheid.

Het valt te betreuren dat er geen enkel overleg is gepleegd tussen de verschillende gewesten omtrent een sector die nochtans zeer belangrijk is.

Het is vooral jammer dat de Vlaamse regering dergelijke beslissing heeft genomen, terwijl de bescherming van de consumenten en de bouwheren wel degelijk nood heeft aan een regelgeving die een minimale beroepsbekwaamheid garandeert.

Waarom legt men aan een architecte een lange en moeilijke opleiding op en eist men een inschrijving beroepsorde, terwijl een aannemer aan geen enkele beroepsvoorwaarde moet voldoen?

Het dient te worden herhaald dat de Belgische wetgeving, die nog steeds van toepassing is in het Waalse en Brusselse gewest, van openbare orde is en dat de schending ervan aanleiding geeft tot een absolute nietigheid van de aannemingsovereenkomst.

Zolang het Waalse en Brusselse gewest geen nieuwe regelgeving aannemen, is het niet duidelijk welke wetgeving in acht moet worden genomen. Om te beoordelen of een aannemer over de vereiste beroepsbekwaamheid beschikt, moet men zich dan baseren op de wettelijke bepalingen van het gewest waarin het aannemingsbedrijf gelegen is, zijnde Vlaanderen, waar geen enkele voorwaarde voor toegang tot het beroep vereist is, of eerder die van het gewest waar de prestaties worden uitgevoerd, zijnde Wallonië of Brussel, waar de toegang tot het beroep van openbare orde blijft?

Het is eveneens jammer dat er een gebrek is aan efficiënte controle omtrent de beroepsbekwaamheid, zeker voorafgaandelijk aan de aanvang van de werken.

Deze controle gebeurt vooral via de gerechtelijke weg, in het geval van een geschil tussen bouwheer en aannemer.

De noodzaak om de beroepsbekwaamheid te controleren alvorens de werken aan een aannemer toe te kennen, blijft bestaan, ongeacht deze onbegrijpelijke en moeilijke wetgeving.

Deze controle komt toe aan de architect, in zijn hoedanigheid van raadgever van de bouwheer.

Deze controle is gebaseerd op een hele reeks technische, financiële en administratieve criteria.

De architect moet waakzaam zijn – niet enkel voorafgaand aan de ondertekening van de aannemingsovereenkomst door de bouwheer, maar ook tijdens de uitvoering van de werken.

In dat verband raad ik ten stelligste de bijdragen van Cédric BOURGOIS – *Le contrôle des capacités entrepreneuriales dans la pratique* – en Michel PROCES en Sébastien MOTTE – *Les autres systèmes de qualification ou de certification volontaire des acteurs de la construction, ... une alternative à la disposition de l'accès à la profession?* – aan.

Deze bijdragen werden reeds toegelicht tijdens het colloquium van 5 december 2019: *L'accès à la profession dans le secteur immobilier, ... stop ou encore?*, gepubliceerd in het tijdschrift RES ET JURA IMMOBILIA, 2019/4.

Geconfronteerd met Europese, nationale en gewestelijke regelgeving die zeer chaotisch is, maar ook met een twijfelende rechtspraak en rechtsleer, is het voor de architect niet gemakkelijk om zijn taak uit te voeren, vooral wat de controle van de beroepsbekwaamheid van de aannemer betreft.

Het zou aangewezen zijn om een zo volledig mogelijke checklist op te stellen in samenspraak met de Orde van Architecten en de nationale Confederatie Bouw.

Door deze lijst na te leven, zou de architect volgens mij veel meer gespaard blijven van kritiek.

Vandaag is er in Vlaanderen geen enkele voorwaarde meer vereist om een bedrijf op te richten dat bouwactiviteiten uitvoert

Commissariaat Brussel-West:

een nieuw gezicht voor de politie

BAEB

Realisatie in Sint-Jans-Molenbeek (Landmeterstraat)



Vlak bij een rist residentiële gebouwen, een school en een ‘evenementenzone’ met een voetbalstadion en een olympisch zwembad bevindt zich het nieuwe commissariaat van politiezone Brussel-West. Het kwam er voor de architecten op aan om rekening te houden met deze bijzondere functiemix en de wisselende ambiance in de buurt (soms rustig, soms gezellig druk). Het fraaie gebouw profileert zich als het nieuwe gezicht van een wijk in volle ontwikkeling.

Aangezien het politiecommissariaat zich moest integreren in een bestaande omgeving, was het belangrijk om er een ‘leesbaar’ geheel van te maken. Dit was dan ook het belangrijkste aandachtspunt in de ontwerpfase. Bovendien vormt de realisatie van een gebouw dat gewijd is aan ordehandhaving en veiligheid een symbolische en functionele uitdaging. Het sterke imago van de politie moest vertaald worden naar een vriendelijk, toegankelijk project om het draagvlak bij de omwonenden zo groot mogelijk te maken.

Deze symboliek komt tot uiting via een buffer tussen de publieke en de private ruimte, wat het project een zekere eenheid verschaft. Tegelijkertijd zijn de bouwhoogtes in de rest van de wijk en de nood om het nieuwe politiebureau duidelijk te onderscheiden van de andere gebouwen in de omgeving niet uit het oog verloren. Het politiecommissariaat geeft tevens blijk van een sociale ‘promiscuïteit’. Het fungeert als een ontmoetingsplek die interactie tussen alerhande soorten gebruikers genereert.



Ondanks het feit dat er slechts een beperkte oppervlakte voorhanden was om het omvangrijke programma te realiseren, was het in functioneel opzicht zaak om 'vloeiende' en lichte ruimtes tot stand te brengen. Dankzij de 'vrije' verdiepingsvloeren is er sprake van de nodige flexibiliteit en kan de ruimtelijke inrichting in de toekomst relatief eenvoudig gewijzigd worden. De overvloedige natuurlijke lichtinval zet deze aanpasbaarheid extra kracht bij en creëert een visuele relatie tussen het politiepersoneel en de overige bezoekers.

Op energetisch vlak getuigt het gebouw van een duurzame logica – niet alleen door zijn passief karakter, maar vooral door zijn 'nearly zero energy'-profiel, wat resulteert in een rationeel en sober energieverbruik. Deze nobele, vooruitstrevende aanpak leidt gelukkig niet tot een reductie van het thermisch comfort voor de gebruikers, maar wel tot een zekere bewustwording bij het aanwezige personeel.

BAEB – Bureau d'architectes Emmanuel Bouffioux

De Koninckstraat 40, verdieping 3 / bus 6 –
1080 Brussel
tel.+32 (0)2 376 06 10
www.baeb.eu

Medewerkers

Emmanuel Bouffioux, Juan Ochogavia /
Anthony Fays

Bouwheer

Politiezone Brussel-West / Directie
Infrastructuur en Ondersteuningsdiensten

Hoofdaannemer

BAM Belgium – Galère

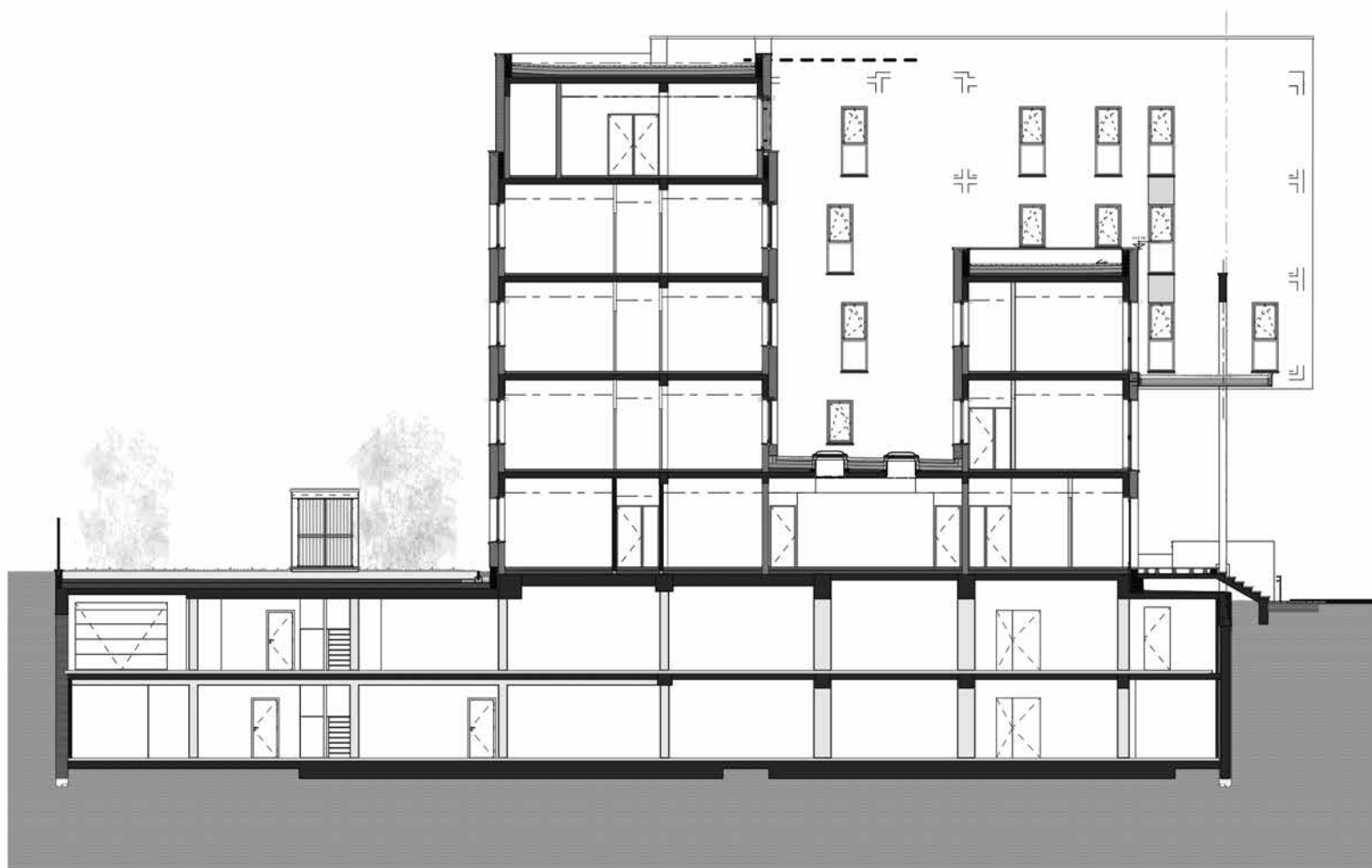
Studiebureau

ABCIS-Van Wetter
NEO & IDES
TPF Engineering

Foto's

© Julien Forthomme





Bruggen en Wegen

Hout als verbindend element

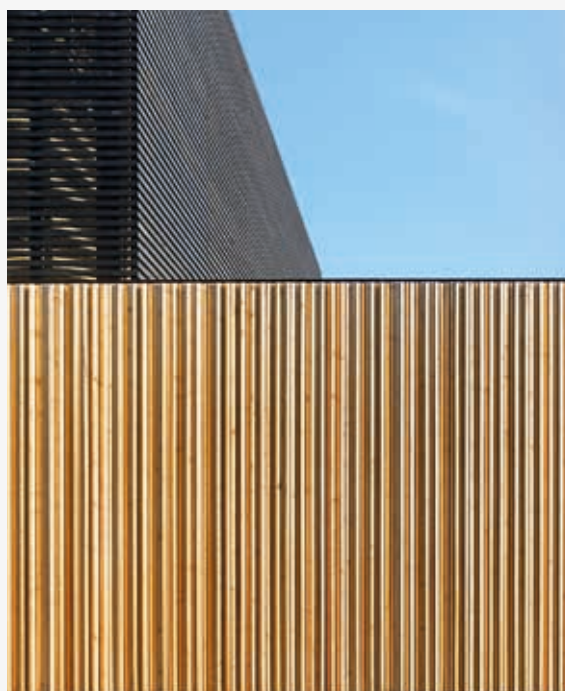
BSARC bourguignon siebenaler, Kehlen (Luxemburg)
Realisatie op het Kirchbergplateau (Grünwaldwijk)

De dienst Bruggen en Wegen van de afdeling Luxemburg-Kirchberg staat gedurende de zomer in voor het onderhoud van publieke parken en zijbermen en verzorgt in de winter het onderhoud van het wegennet op het Kirchbergplateau. Het bestaande gebouw dateerde uit het begin van de jaren 90 en omvatte een hangar annex garage en een aanpalende administratieve vleugel met kleedkamers, kantoren en een refter. De site is integraal gereorganiseerd, waarbij zowel het gebouw als de vloeren en de buiteninrichting in een nieuw kleedje gestoken zijn.

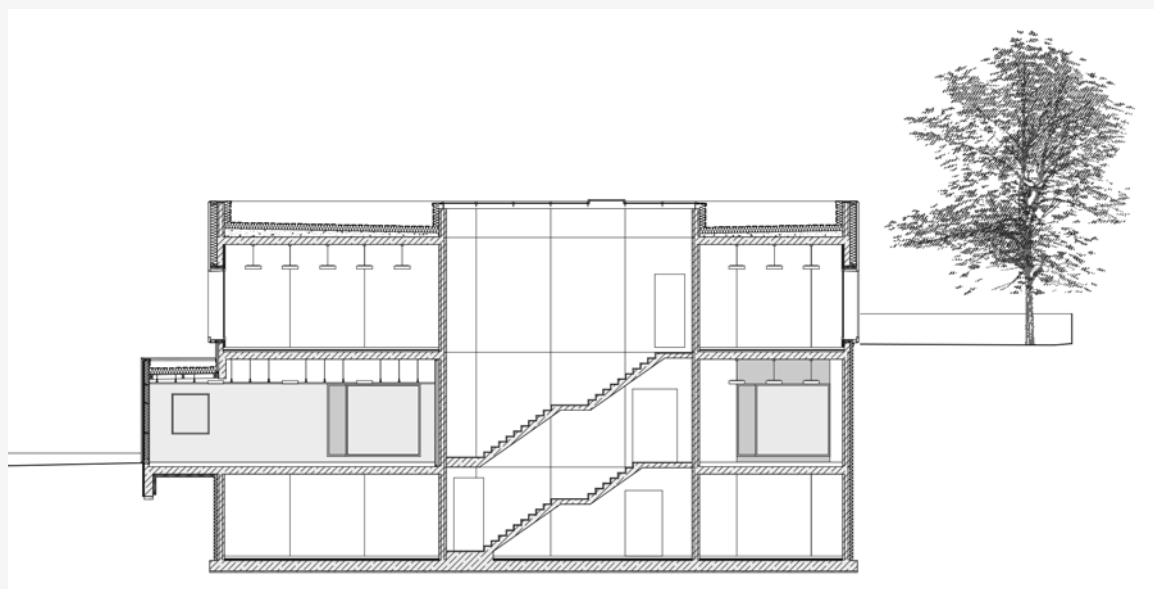
Het bouwprogramma bestond uit de realisatie van een nieuw administratief volume, de creatie van een bijkomende hangar aan de oostzijde van het bestaande gedeelte en de interne transformatie van de hangar. De administratieve zone, de bestaande hangar, de zoutsilo's en de nieuwe hangar zijn bekleed met een verticale houtafwerking (Siberische lariks), die ervoor zorgt dat alle gebouwen op de site één geheel vormen.

Het administratief gebouw is een constructie in gewapend beton, met een gelijkvloers dat aansluit op de bestaande hangar, een kelder en een eerste verdieping. Qua afwerking is er geopteerd voor materialen die aangepast zijn aan het intensieve gebruik. Zo bestaan de draagmuren uit prefabbeton met een opstortlaag en de vloerbekledingen uit chapes of industrieel hout.

De nieuwe hangar heeft een gemengde opbouw (gewapend beton en hout). De verticale draagstructuren bestaan uit ter plaatse gestort beton, en de hoofdliggers die de hangar overspannen uit gelijmd gelamelleerd hout. De muren en plafonds zijn afgewerkt met geïndustrialiseerd hout, dat





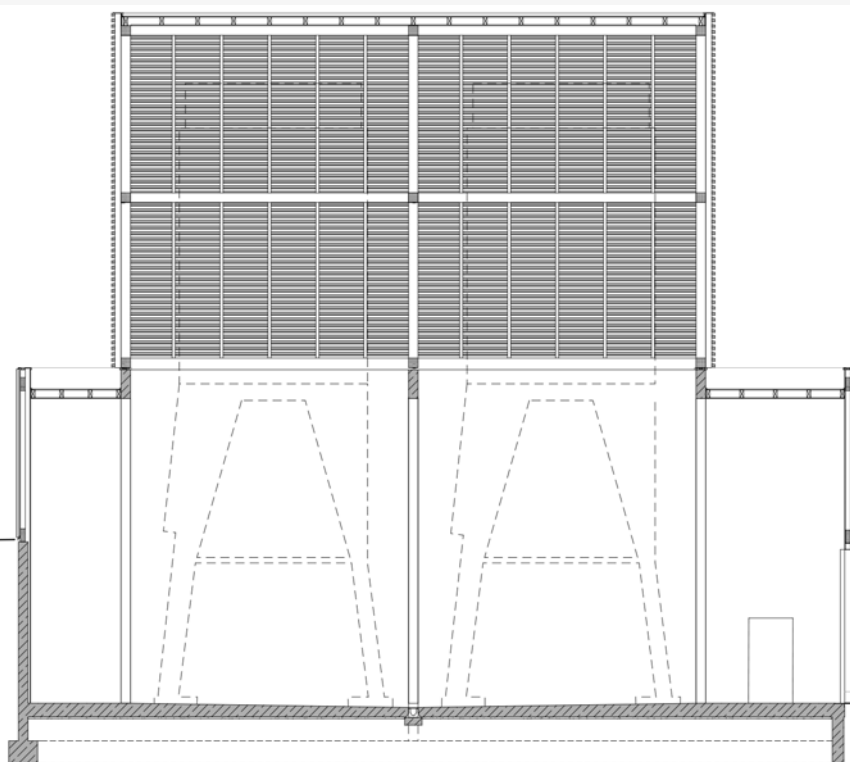




voortvloeit uit de houtskeletstructuur aan de binnenkant van de gevel. Lichtstraten aan de zijkant zorgen voor een gelijkmatige natuurlijke lichtinval in de hangar.

De twee bestaande zoutsilo's zijn eveneens geïntegreerd in het geheel. De 18 meter hoge constructies zijn omgeven door een onafhankelijke structuur met een halfopen gevel in donker horizontaal houten latwerk.

hout bois
info



BSARC bourguignon siebenaler

Zone Industrielle 10 – L-8287 Kehlen (Luxemburg)

tel. + 352 26 80 29 1

www.bsarc.eu

Bouwheer

Fonds Kirchberg

Fonds voor de verstedelijking en aanleg van het Kirchbergplateau, Luxemburg

Stabiliteit

TECNA

Speciale technieken

BETIC

Hoofdaannemer

Weiland-Bau

Foto's

© Lukas Roth

Stijlvolle renaissance

Cultuurhuis ziet het licht

Philippe SAMYN and PARTNERS, architects & engineers
Realisatie in Namen (avenue Fernand Golenvaux 18)

In het hart van Namen, langs de rechteroever van de Samber en tegenover het gehucht 'Le Grognon', werd in het begin van de jaren 60 een gebouw opgetrokken op basis van de plannen van Victor Bourgeois. Het moest gerenoveerd en uitgebreid worden om tegemoet te komen aan de hedendaagse behoeften, zodat het project meteen ook kon worden ingepast in de geplande heraanleg van de rue des Bouchers en de boorden van de rivier. De bestaande constructie bleef grotendeels behouden, al zijn er wel een tussenliggende mezzanine in de foyer van de grote zaal (niveau 1) en een extra verdieping ter hoogte van de 'halvemaan' (niveau 4) toegevoegd om het gebouw uit te breiden in functie van het beoogde programma. Voorts is er aan de oostelijke zijde – voor de 'halvemaan' – een 'uitkragende cilinder' bijgebouwd die het voorportaal huisvest en is het achterliggende noordwestelijke volume aanzienlijk vergroot.





Het complex, dat voortaan door het leven gaat als 'Delta', is niet langer 4500 m² groot, maar 6000 m². Het omvat drie theaterzalen, waarvan de grootste naargelang de configuratie (staand of zittend publiek) plaats biedt aan 450 tot zeshonderd personen. De middelgrote zaal kreeg de naam 'Tambour' en heeft een capaciteit van 120 tot 150 toeschouwers, terwijl de derde zaal – de 'médiateur' – is voorbehouden voor een beperkter publiek (een tachtigtal personen). Voorts herbergt Delta drie tentoonstellingsniveaus, een foyer met hal, een panoramisch tuinterras, drie opname- en repetitiestudio's, drie zalen voor entertainment en opleidingen, een documentatiecentrum, twee artiestenresidenties, kantoren, een restaurant-brasserie en winkels. Alle publieke functies zijn afzonderlijk en rechtstreeks toegankelijk via de bestaande hoofdtrap en de nieuwe aanpalende goederenlift.

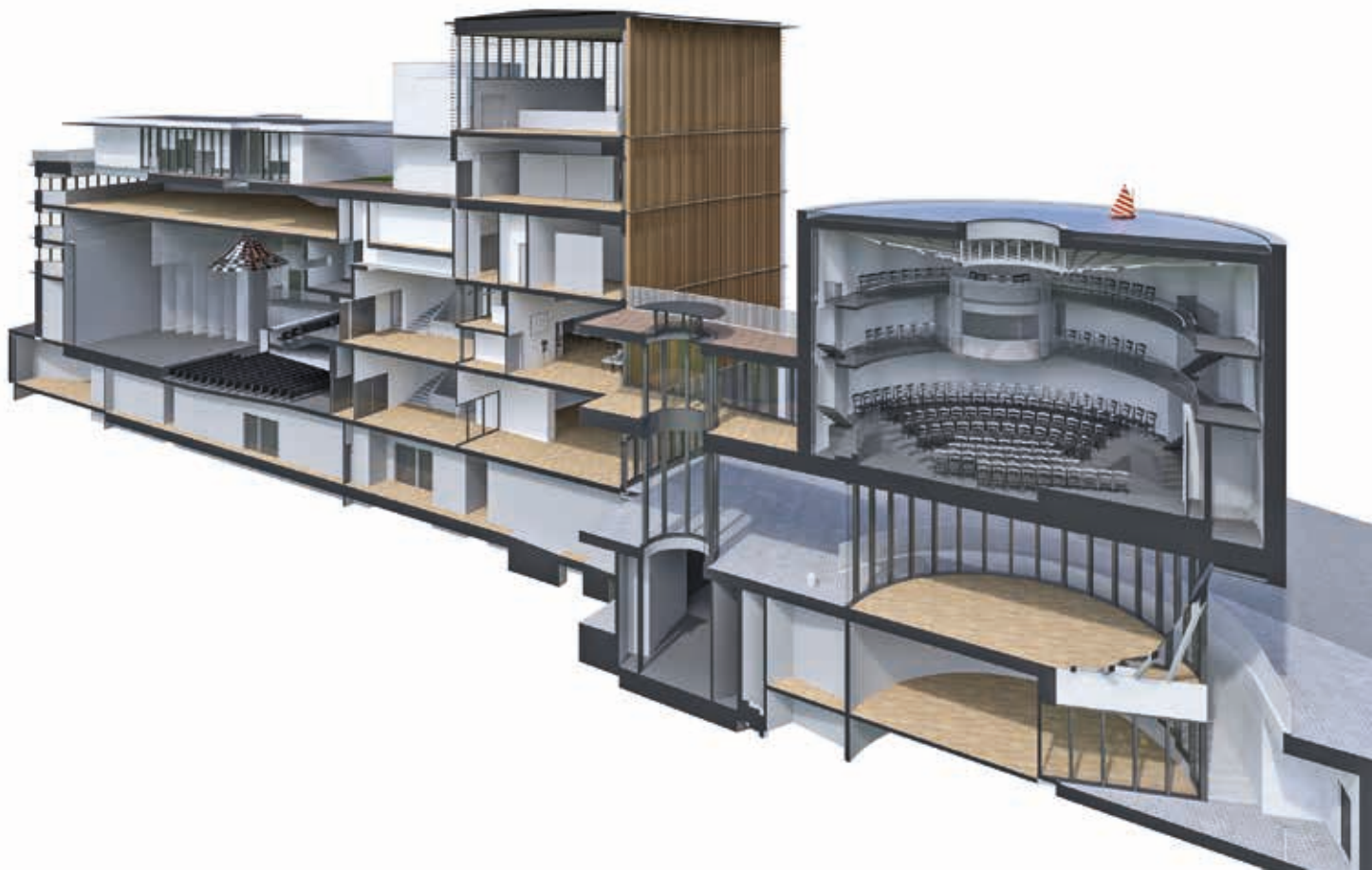
Tijdens de studiefase stonden het respect voor het patrimonium, de integratie van de bestaande kunstwerken, de brandveiligheid, de toegankelijkheid voor gehandicapten (Access-i-label) en de milieugereguleerde vraagstukken (BREEAM Excellent) centraal. De vrijgemaakte gevels maken het mogelijk om de natuurlijke lichtinval en ventilatie optimaal te benutten, zonder dat er geluidshinder of stof aan te pas komt. Verticale lamellen aan de oostkant en horizontale jaloezieën aan de andere zijden van het gebouw zorgen ervoor dat alle gevels op een efficiënte manier verlicht en verduisterd kunnen worden. De podia in de drie theaterzalen worden op natuurlijke wijze verlicht via strategisch gepositioneerde lichtkoepels.

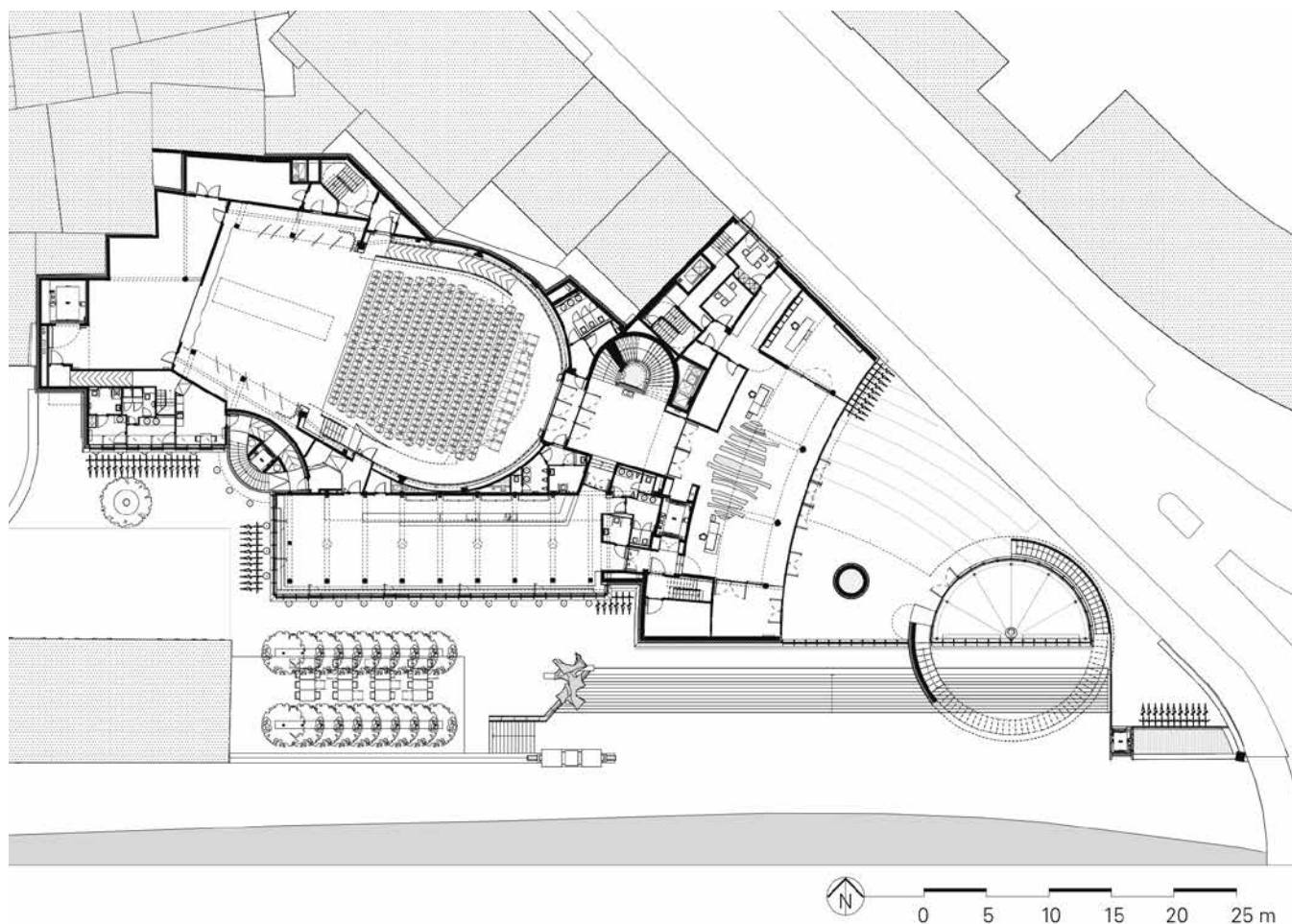
Het gebouw vormt eveneens een barrière tegen lawaai dat afkomstig is van de Avenue Golenvaux, wat het idee van een zonovergoten rue des Bouchers nog aantrekkelijker maakt. De 'revival' van dit steegje is onder meer te danken aan de integratie van een grote openbare draaitrap die onder het voorportaal van Delta doorloopt en zo de verbinding met de Avenue Golenvaux garandeert. Voorts is er eveneens sprake van een liftverbinding tussen twee benedenniveaus (-6 meter en -4,10 meter) en de pont de France (0 meter) en nieuwe 'tribunes' (zittrappen) voor vijfhonderd personen met uitzicht op het jaagpad. De herinrichting van de omgeving is dus in de eerste plaats gericht op een vlotte doorstroming van voetgangers, personen met een beperkte mobiliteit, fietsers en kinderwagens.











**Philippe SAMYN and PARTNERS,
architects & engineers**

Waterloosesteenweg 1537 – 1180 Brussel
tel. +32 (0)2 374 90 60
www.samynandpartners.com

Design and Build met Cœur de Ville (Thomas & Piron)

Architecten, vennoten en medewerkers

Dr Ir Philippe Samyn, Ghislain André (vennoten)
Giuseppe Cardillo (projectarchitect)
Adrian Anghel, Karim Ammor, Guido Bruzzi,
Pierre Carteni, Louis Chaumont, Gilles Demol,
Silvia Figoli, Olivier Gennart, Cristina Ibanez Moreno,
Roser Igual, Alexandra Ionesi, Ali Laghrari,
Aimeric Mavillaz, Ana Miralles Barreda,
Mara Parfenovica, Daniel Perez Justel, Vlad Popa,
Alexio Rava, Radu Somfelean, Gülin Yazicioglu
(medewerkers)

Bouwheer

Provincie Namen

Hoofdaannemer

Thomas & Piron Bâtiment

Foto's

© Ghislain André (SAMYN and PARTNERS)
© Quentin Olbrechts (SAMYN and PARTNERS)

Overzichtsbeeld

© ASYMETRIE
© Philippe SAMYN and PARTNERS, architects & engineers

Grondplan

© Philippe SAMYN and PARTNERS, architects & engineers

Kunstintegratie

© Yves Zurstrassen

Îlot Fontainas

Inventieve invulling van stedelijk weefsel

B612 associates

Realisatie in Brussel (Zespenningenstraat)

In hartje Brussel maakten de oude Philips-fabrieken plaats voor het intrigerende Îlot Fontainas-project. Het ambitieuze stedenbouwkundige concept gaat uit van een parkinvulling met integratie van onsamenhangende stedelijke fragmenten, die samen een gemengd bouwcomplex vormen. De atypische, excentrieke volumes creëren geen gesloten front, maar een open geheel. Ze fungeren als stedelijke en landschappelijke iconen, die de morfologie van de site invullen op basis van haar specifieke eigen behoeften.

De gebouwen van Îlot Fontainas bieden plaats aan 57 sociale en middelgrote woningen, waaronder 35 studentenstudio's met gemeenschappelijke ruimtes, en twee kinderdagverblijven (voor twintig kinderen). De omnisportzaal is gedeeltelijk ingegraven, waardoor op het dak een plateau voor sport en spel kon worden ingericht, dat geïntegreerd is in het reliëf van het park – een goede zaak gezien de schaarste aan recreatieve buitenruimtes in het stadscentrum. Het wordt geflankeerd door een gebouw dat een café annex restaurant met twee bouwlagen en een grote polyvalente zaal huisvest. Deze laatste bevindt zich boven het horecagedeelte en is dus akoestisch geïsoleerd en toegankelijk via een monumentale trap, die sportievelingen ook naar de semiondergrondse sportzaal leidt.

De dynamische hedendaagse architectuurtaal weerspiegelt het gevarieerde, open programma en de maatschappelijke evolutie naar meer 'flexibiliteit', die zich alsmaar vaker manifesteert in de vorm van projecten met een sociale, stedenbouwkundige en landschappelijke mix die de cohesie en de levenskwaliteit in stadswijken bevordert. De markante vorm van de gebouwen vloeit voort uit deze 'energie'. De schuine gevelvlakken kaderen en verruimen de zichten en perspectieven, waarbij de vele ramen en terrassen een prachtig uitzicht bieden op de stad. Ze maximaliseren bovendien de vastgoedwaarde van het park. Er is veel aandacht besteed aan de materialisatie en de kleurkeuze: de betongrijze leien vormen een monolithisch geheel met de witte gevelpanelen, die geschikt zijn volgens een ritme dat geleidelijk aan strakker wordt naarmate de hoogte van de gebouwen toeneemt, terwijl het witte geperforeerde plaatstaal van de borstweringen op de terrassen speelt met licht en schaduw.

De stedenbouwkundige continuïteit wordt niet alleen gegenereerd door de gebouwen, maar ook door de tussenliggende open ruimtes. De doorwaadbare site verkrijgt zijn unieke

karakter door het samenspel tussen de heldere woonblokken en het park, waarbij de gedifferentieerde beplanting en ecologische systemen het decor van de verschillende buitenactiviteiten vormen: wandelpaden, moestuinen, sport en spel, fitnessstoestellen...

De nauwe band tussen project, context en bewoners is nog verder versterkt via de vele workshops die in het kader van de sleutelfases van het project georganiseerd zijn. Îlot Fontainas is de vrucht van een participatief proces dat verschillende jaren in beslag nam – van de uitwerking van het masterplan tot en met de officiële inhuldiging.







B612 associates, société d'architectes
Waterloosesteenweg 1253 – 1180 Brussel
tel. +32 (0)2 732 96 93

Medewerkers
Li Mei Tsien, Olivier Mathieu

Bouwheer
Grondregie van de Stad Brussel

Aannemer
In Advance

Foto's
© Marie-Françoise Plissart



LOKALE STEEN, EEN SCHAT MET VEEL FACETTEN

EEN **GLANSRIJKE**
SCHAT

EEN **DUURZAME**
SCHAT

EEN **STERKE**
SCHAT

EEN **VEELZIJDIGE**
SCHAT



“DE ORIGINELE LOKALE STEEN”

VOLGENS DANIEL DETHIER - BURGERLIJK INGENIEUR-ARCHITECT EN STEDENBOUWKUNDIGE

Het **originele** is authentiek. Vandaag worden natuurmaterialen vaak nagebootst. Ze zijn goedkoper, dat klopt, maar ze gaan veel minder lang mee. Terwijl de waarde van echte steen toeneemt met het ouder worden! **Lokale steen is origineel in de twee betekenissen het woord.** Het is een steen die altijd al deel uitmaakte van onze landschappen en tegelijk een heel aparte toets geeft aan onze architectuurprojecten. **Origineel dus in de zin van onalledaags.** We ontdekken deze steen vandaag opnieuw door nieuwe technieken in de ontginning, de versnijding, de toepassing. **Lokale steen is origineel van herkomst en in gebruik.** Al die nieuwigheden bieden meer esthetische mogelijkheden om werkelijk unieke gebouwen te ontwerpen!

Gevel van het EVS-gebouw in het Wetenschapspark van Sart-Tilman



WWW.LOKALESTEEN.BE



PIERRES & MARBRES WALLONIE
www.pierresetmarbres.be



Wallonie



Brutalistisch baken

OOA | Office O architects
Realisatie in Oostduinkerke

In een residentiële zone met 'bungalowhuizen' uit de vroege jaren 60, doorspekt met karakteristieke duinen, realiseerde OOA | Office O architects deze 'Villa CD', een brutalistisch baken op een steenworp van de Belgische kust. De langgerekte woning herneemt de typologie van de bestaande bebouwing in de nabije omgeving, maar geeft er een eigenzinnige, hedendaagse draai aan.



Op het eerste gezicht zou je denken dat Villa CD een gelijkvloerse woning is. Schijn bedriegt, want aan de achterzijde helt het perceel af en zinkt het volume als het ware in de grond, wat ruimte bood voor de creatie van een extra (kelder)niveau. De bouw van het markante geheel had letterlijk en figuurlijk de nodige voeten in de aarde. De architecten moesten niet alleen rekening houden met de strikte stedenbouwkundige voorschriften, maar ook met de uiterst specifieke eisen van de bewoners. Ze wilden absoluut op straatniveau leven, maar wilden tegelijk inblik van passanten vermijden. Voorts wilden ze ook logies kunnen uitnodigen zonder zelf in te boeten aan privacy.

Het architecturale concept is gebaseerd op het samenspel tussen een horizontaal betonplateau, dat aan de voorzijde dienstdoet als vloer en aan de achterzijde twee 'verborgen' studio's met badkamer, keuken en patio's en een carport herbergt, en een brede conische betonwand met doordacht gepositioneerde openingen, die als losstaande voorgevel fungeert. Het eigenlijke woonvolume bevindt zich een drietal meter achter deze betonwand en wordt op die manier uitstekend afgeschermd. De open tussenruimte is ingericht als terras. De riant beglase leefruimtes aan de achterzijde, die eveneens aan een ruim terras grenzen, zweven boven het ruige landschap uit en bieden een prachtig zicht op het achterliggende groen. Ook de onderliggende



studio's genieten dankzij grote raampartijen van een overvloedige natuurlijke lichtinval.

Het interieur is strak en minimalistisch. Het witte casco interageert wonderwel met de betonvloeren, de donkerbruine houten meubels en de zachte gordijnen, die de bewoners privacy bieden zonder de natuurlijke lichtinval teniet te doen. Schoonheid en functionaliteit zijn optimaal verenigd in deze fraaie woonst.





OOA | Office 0 architects

Oude Houtlei 118 – 9000 Gent
tel. +32 (0)9 225 25 90
www.ooa.works

Medewerkers

Magalie Munters (architect-vennoot),
Hugo Crombez (projectarchitect)

Bouwheer

Privé

Foto's

© Tim Van de Velde

Eignia, de puurheid van steen



Binst Architects + Architectenassociatie Angst & D'hoore, Antwerpen



Licht en lijnen zijn de twee woorden die de subtiële kracht van deze baksteen samenvatten. Met haar uitgepuurde ontwerp en langwerpig formaat verleent de Eignia een ontspannen karakter aan hedendaagse architectuur. Elegant dus, maar met karakter, dankzij de generfde structuur en uitgesproken lineariteit. Of u nu opteert voor wit of grafietgrijs, beide uitvoeringen trekken de kaart van een tijdloosheid zonder weerga. Eignia is verkrijgbaar in vier verschillende tinten: Magma Grijs, Arctica Wit, Nebula Grijs of Nordica Wit.

Ontdek de Eignia collectie in onze showrooms in Londerzeel of Kortrijk.
Of vraag uw brochure aan via info@wienerberger.be.

www.wienerberger.be


Wienerberger



Harmony Doumont – Consultant inzake de beoordeling en toewijzing van overheidsopdrachten – h.doumont@dla3.be

Nieuwigheden voor 2020

Nieuwe drempelbedragen en digitalisering

Op 1 januari 2020 onderging de procedure voor openbare aanbestedingen twee belangrijke wijzigingen: de vermindering van de Europese drempelbedragen en de volledige digitalisering van openbare aanbestedingen. Sindsdien is het motto 'alles elektronisch' van toepassing.

DE DREMPELBEDRAGEN

A | Belgische en Europese drempelbedragen¹:

	Werken		Leveringen en diensten	
	Voor 01/01/2020	Sinds 01/01/2020	Voor 01/01/2020	Sinds 01/01/2020
Belgisch	< € 5 548 000 excl. btw	< € 5 350 000 excl. btw	< € 221 000 excl. btw (€ 144 000 indien federale aanbestedende overheid)	< € 214 000 excl. btw (€ 139 000 indien federale aanbestedende overheid)
Europees	Zie verderop	Zie verderop	Zie verderop	Zie verderop

Het is aan te raden om waakzaam te zijn met betrekking tot de implicaties van deze wijziging voor andere regels, zoals de drempelwaarde vanaf wanneer opsplitsing in verschillende percelen verplicht wordt of de drempelwaarde voor de onderhandelingsprocedure zonder voorafgaande bekendmaking, die in beide gevallen op € 139 000 ligt (excl. btw).

B | Drempelbedragen plaatsingsprocedures (klassieke sector):

	Werken		Leveringen & diensten	
	Voor 01/01/2020	Sinds 01/01/2020	Voor 01/01/2020	Sinds 01/01/2020
Openbare procedure	Geen drempel	Geen drempel	Geen drempel	Geen drempel
Niet-openbare procedure	Geen drempel	Geen drempel	Geen drempel	Geen drempel
Mededingingsprocedure met onderhandeling ² (a)	Tot € 750 000 Excl. btw	Tot € 750 000 Excl. btw	Tot € 221 000 Excl. btw (€ 144 000 indien federale aanbestedende overheid)	Tot € 214 000 Excl. btw (€ 139 000 indien federale aanbestedende overheid)
Vereenvoudigde onderhandelingsprocedure MET voorafgaande bekendmaking ³ (a)	Tot € 750 000 Excl. btw	Tot € 750 000 Excl. btw	Tot € 221 000 Excl. btw	Tot € 214 000 Excl. btw
Onderhandelingsprocedure ZONDER voorafgaande bekendmaking ⁴ (b)	Tot € 144 000 Excl. btw	Tot € 139 000 Excl. btw	Tot € 144 000 Excl. btw	Tot € 139 000 Excl. btw

(a) Geschat bedrag – (b) Goed te keuren kost

We stippen ook nog aan dat de drempelwaarde voor de mededingingsprocedure met onderhandeling en de vereenvoudigde onderhandelingsprocedure met voorafgaande bekendmaking onveranderd blijven (lees: € 750 000 excl. btw).

Goed om weten⁵: voor een openbare aanbesteding (W, L of D)⁶ die niet de Europese drempelwaarden bereikt en opgesplitst is in percelen: als de individuele schatting van een of meerdere percelen lager is dan € 100 000 EN hun gecumuleerde waarde lager is dan 20 % van de globale opdracht, dan kunnen deze percelen enkel toegewezen worden via een onderhandelingsprocedure ZONDER voorafgaande bekendmaking.

DE DIGITALISERING

Sinds 1 januari 2020 is elke aanbestedende overheid (AO) verplicht om haar openbare aanbestedingen te plaatsen via de elektronische weg, van de bekendmaking tot de opening van de offertes. Deze verplichting was sinds 18 oktober 2018 al van toepassing op opdrachten die de Europese drempelwaarden bereiken.

De wet maakt echter enkele uitzonderingen. We stippen er twee aan die zonder twijfel het vaakst zullen voorkomen: de opdrachten die geen bekendmaking vereisen (onderhandelingsprocedure zonder voorafgaande bekendmaking en opdrachten van beperkte waarde) en de opdrachten waarbij een maquette of een bewijsstuk moet worden voorgelegd.

E-PROCUREMENT is voortaan dé manier om een openbare aanbesteding in goede banen te leiden. Voor elke fase van de procedure zijn er nuttige toepassingen voorhanden:

- E-NOTIFICATION: publicatie van aankondiging van een opdracht
- E-TENDERING: indienen en openen van de offertes/verzoek tot deelneming
- E-CATALOGUE: het raadplegen van catalogi van ondernemingen en het plaatsen en opvolgen van elektronische bestellingen
- E-AWARDING: beoordeling van de offertes en toewijzing van de opdrachten
- E-AUCTIONS: elektronische veiling

Als de verschillende betrokken actoren al vertrouwd waren met E-NOTIFICATION, dan zou E-TENDERING in principe kinderspel moeten zijn.

Hoe bereid je een dossier voor in E-TENDERING?

Bij de publicatie van uw opdracht in E-NOTIFICATION kan u het vakje *publiceren in E-tendering* aankruisen. Eens uw opdracht gepubliceerd is in E-NOTIFICATION, wordt er automatisch een dossier aangemaakt in E-TENDERING en verschijnt er in E-NOTIFICATION een toegangsbutton met de melding *E-tendering*.

In dit stadium moet u uw dossier nog configureren en activeren om potentiële inschrijvers toe te laten om een offerte in te dienen.

Wat is ...?:

- De **gestructureerde offertevragenlijst**: formulier dat de AO opstelt vanaf de E-AWARDING en dat tot doel heeft om ze te helpen bij de beoordeling van de offertes die zijn ingediend door een onderneming.
- **Richtlijnen voor de inschrijving**: blanco veld dat de AO moet gebruiken om de aandacht van de ondernemingen te vestigen op een of meerdere uiterst belangrijke punten van het dossier. Gebruik van dit veld is niet verplicht.
- **Hashcode**: als de AO ervoor kiest om *Ja* te antwoorden, geeft hij inschrijvers de mogelijkheid om in te grijpen op de hashcode

zonder het eigenlijke document te downloaden. Het is aangeraden om 'Nee' te selecteren.

- De **verplichte handtekening**: Als de AO ervoor kiest om *Nee* te antwoorden, deactiveert ze alle opties en gegevens die gelinkt zijn aan de elektronische handtekening. Het is dus aangeraden om *Ja* te selecteren.
- **Prijzen weergeven**: Klink enkel *Ja* aan als jouw opdracht geplaatst wordt via een openbare of niet-openbare procedure. Zelfs in volle digitalisering blijft het principe om de inschrijvers gedurende de onderhandelingsprocedure niet te informeren over de prijzen van de offertes van toepassing.
- **Inschrijvingen automatisch afsluiten**: door *Ja* te selecteren, geeft de AO het programma de toepassing om het dossier automatisch af te sluiten na de ultieme deadline voor het indienen van de offertes, waardoor inschrijvers vanaf dat moment geen verdere acties meer kunnen ondernemen (*Ja* is aangeraden).

Vervolgens moet je enkel nog je dossier activeren door bovenaan op de button 'Dossier activeren' te klikken en is het wachten op de datum waarop de inschrijving geopend wordt.

Hoe offertes openen op E-TENDERING?

Zodra de datum en het uur waarop de offertes ten laatste moesten worden ingediend verstreken zijn, verschijnt er een tabblad met de melding *openen* (refresh je webpagina een paar keer als je het niet meteen ziet). Eens de offertes geopend zijn, hoeft je enkel nog de PV van opening op te stellen door de instructies te volgen.

Hulp nodig?

- Helpdesk E-PROCUREMENT: 02 740 80 00 (van 8u30 tot 12u00, en 13u15 tot 16u30)
- Handleidingen voor elke e-toepassing zijn beschikbaar op E-PROCUREMENT: <https://www.publicprocurement.be/nl/documents>
- Er worden tal van opleidingen georganiseerd rond dit topic om de verschillende betrokkenen een handje te helpen (ondernemingen, aanbestedende partij en ontwerper)

¹ Art. 11 van het KB van 18/04/2017, aangepast door ministerieel besluit van 20/12/2019

² Art. 91 van het KB van 18/04/2017

³ Art. 41 van de wet van 17/06/2016

⁴ Art. 90 van het KB van 18/04/2017

⁵ Art. 90, §1, 3° van het KB van 18/04/2017

⁶ W, L, D: afkortingen voor Werken, Leveringen en Diensten

⁷ Portaal dat ter beschikking gesteld wordt door de Dienst Overheidsopdrachten van de FOD Beleid en Ondersteuning

ERRATUM

Er is een foutje in de titel van het artikel in het vorige nummer (202) geslopen. De juiste titel was: *Artikel 36 van het KB 18/04/2017: is de prijzenbevraging van toepassing op een onderhandelingsprocedure met voorafgaande bekendmaking?* in plaats van *Artikel 36 van het KB van 18/04/2019 ...*

Natuurlijk raffinement

Wijnkelder ingebed in landschap

AWAA voor CWARECHITECTS

Realisatie van een wijnkelder voor het kasteel van Bousval (1470 – rue du Grand Arbre)

Dat de bouw van dit langgerekte, wervelende volume voor de productie van wijn en druivendraf-eau-de-vie in Waals-Brabant een uniek project was, behoeft geen betoog. Temeer omdat noch de bouwheer, noch de ontwerpers van AWAA ervaring hadden met deze specifieke materie. Ze lieten zich voor aanvang van dit bijzondere avontuur dan ook welwillend onderdompelen in de eeuwenoude wijncultuur. Via studiereizen naar de Bourgogne slaagden ze erin om het geheim van een goede (bovengrondse) wijnkelder ontsluitieren.





Hoewel het gebouw aanvankelijk volledig gerealiseerd zou worden in beton om optimaal te kunnen profiteren van de thermische inertie van dit materiaal, werd er uit budgettaire overwegingen uiteindelijk toch geopteerd voor een houtstructuur. Axel Ketele, een schrijnwerker-meubelmaker die gespecialiseerd is in traditionele constructietechnieken, werd al vroeg in het ontwerpproces bij het project betrokken. Het kwam erop aan om een performante prefabstructuur te ontwikkelen die het artisanale karakter van deze 21ste-eeuwse wijnkelder zou onderstrepen.

De houten wijnkelder is opgetrokken op een betonnen basis. De architecten hanteerden een ecovriendelijke aanpak (weinig afval, weinig grijze energie, hernieuwbare en recycleerbare materialen) zonder de budgettaire limieten te

overschrijden. Ondanks het specifieke programma en enkele bijzondere technische eisen (zoals de integratie van een intern niveauverschil in functie van het gistingsproces) is het gebouw maximaal ingebed in het omringende landschap. Het geeft de indruk dat het op een organische manier verrijst uit de bodem, tot aan de voornaamste toegangsdeuren van de gistingsruimte. Het vloeiende architecturale object ondersteunt het natuurlijke productieproces.

De integratie in het landschap wordt versterkt door de keuze voor een verticale zwarte gevelbekleding in verduurzaamd Douglasshout. Voorts is het langgerekte gebouw uitgerust met hoge ramen, waardoor het zonlicht op een gefilterde manier binnenvalt door de kruinen van de omliggende bomen aan de rand van het bos.



De wijnkelder is op afspraak te bezoeken
www.chateaudebousval.be



AWAA voor CWARDIRECTS

Charly Wittock
 Witvissenlaan 2 – 1160 Oudergem
 tel. +32 (0)2 770 54 22
www.awaa.biz

Bouwheer

Strudelimmo nv

Hoofdaannemer

Dherte

Houtbouw

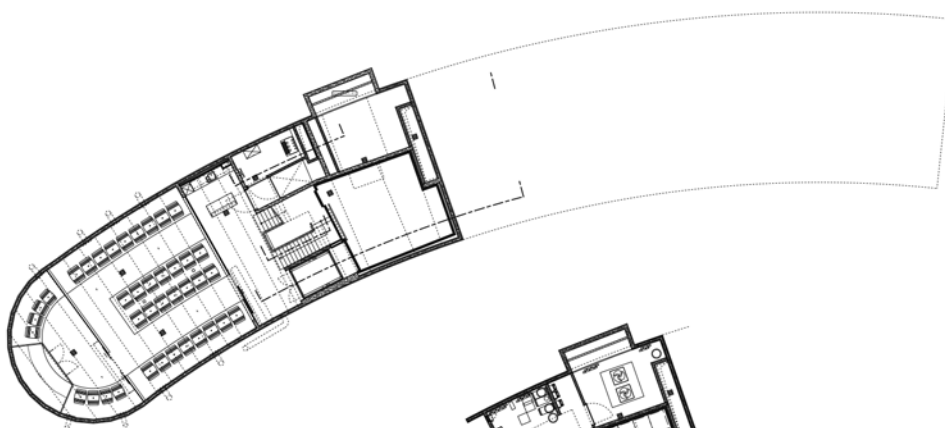
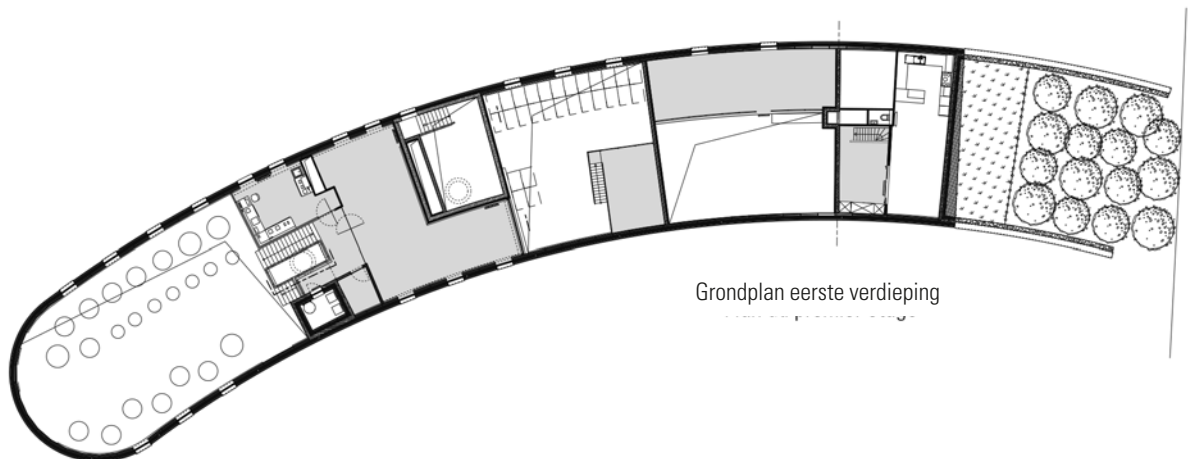
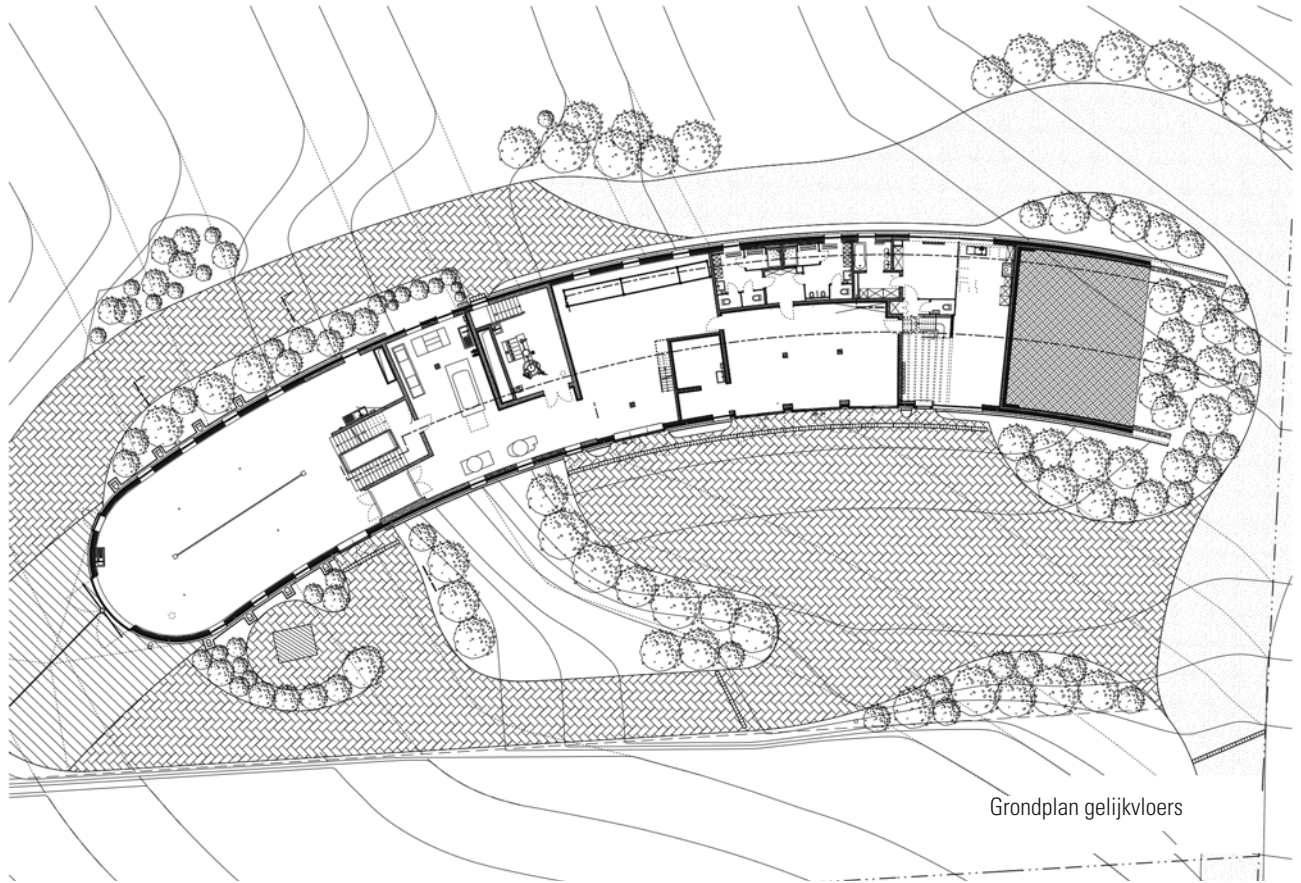
Timberframing

Studiebureau

Matriciel (bouwschil)
 BESP (stabiliteit)

Foto's

© Serge Brison



Het rijhuis als bewuste keuze om kleiner te gaan wonen

z-architecten

Realisatie in Merelbeke

Een rijwoning in een stedelijke omgeving als duidelijke keuze van de bewoners, een gepensioneerd koppel, om hun voetafdruk te verkleinen. Dat is het verhaal achter dit markante project in Merelbeke. Ze ruilden een vrijstaande woning in het groen in voor een veel compactere variant. En dat vergde uiteraard de nodige aanpassingen ...

Meenemen wat cruciaal is en weggeven wat overbodig was: dat was het devies toen de bewoners van deze smalle rijwoning hun intrek namen in hun nieuwe stekje. *We zijn blij dat onze levensstijl veranderd is en dat we voortaan over een zee van licht beschikken*, benadrukken ze.

Het smalle terrein dwong ons om goed na te denken over de lichtinval en de schikking van de functies, aldus z-architecten. Door de ontubbeling van de voorgevel betreed je de woning in twee stappen, via een buitenzone die eveneens dienstdoet als staanplaats voor de fietsen. Het spel van de voorgevel – met zijn verdeling in drie niveaus – maakt dat het natuurlijke licht tot diep in de woning doordringt. Dit lucht- en lichtspel wordt nog eens versterkt via de keuze voor hoge en open leefruimtes.

Het project is gericht op een duurzame en solidaire toekomst. Dit vertaalde zich ook in de bouwwijze. De houtskeletstructuur is geïsoleerd met behulp van cellulose-isolatie. Het hout is ook zichtbaar in het keukenmeubel, het trap-bergingmeubel en de plafondbalken. Daarnaast dragen de leembepoistering, de balansventilatie en de zichtbare silicaatsteen bij tot het gezonde binnenklimaat.

De betonstructuur van de voorgevel oogt bijzonder robuust en wordt subtiel gecounterd door de warmere uitstraling van het hout en de kleiklinkers. Het kleurenpalet en de textuur van de materialen zijn zorgvuldig op elkaar afgestemd. De inwendige betonstructuur

ter hoogte van de achtergevel is ook zichtbaar in de slaapkamer. Dit zorgt voor een onderscheid tussen het actieve woongedeelte in het hoofdvolume en de living als rustpunt. Het schuine dak van de living richt zich volledig naar de tuin. De bewoners gewagen met recht en reden van 'het modernste huis in de straat'.





z-architecten

Gebroeders Vandeveldestraat 66 – 9000 Gent
Smisstraat 18 – 9620 Zottegem
tel. +32 (0)496 10 78 11 / +32 (0)497 41 24 83
www.z-architecten.be

Vennoten

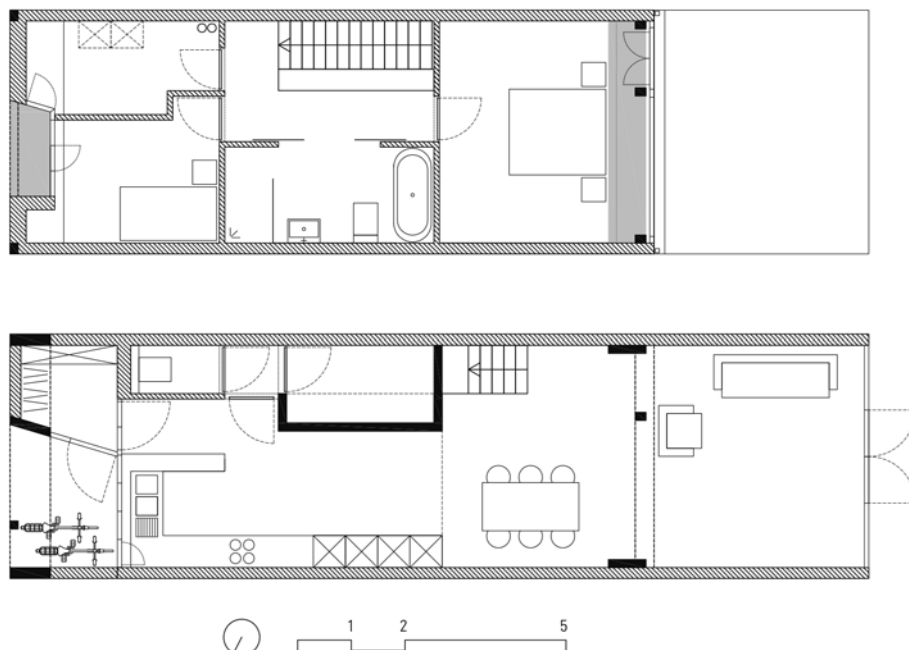
Jurgen Van den Abbeele & Johan Vanhauwere

Bouwheer

Privé

Foto's

© Steven Meert



Creating healthy spaces

Fixscreen®

Windvaste, verticale zonwering

- ☒ Snelle en veilige montage dankzij Connect & Go-technologie
- ☒ Verschillende montagesituaties mogelijk voor nieuwbouw of renovatie
- ☒ Bestand tegen windsnelheden tot 130 km/uur
- ☒ Afmetingen tot 22 m²



www.renson.eu



Paleis 4 Stand 230



archi
tectura.be

De meest gelezen architectuurwebsite
van België: hét forum voor architecten,
ingenieurs en bouwprofessionals

www.architectura.be

 **palindroom** Redactie**bureau**
VERDRAAID GOED IN COMMUNICATIE

Verdraaid goed in communicatie en vertalen

Redactie**bureau** Palindroom volgt op de voet wat er vandaag en morgen speelt in de architectuur en bouwsector in Vlaanderen, Brussel en Wallonië. Met een tweetalige redactie van journalisten en vertalers is Palindroom dan ook dé specialist in vertalingen Nederlands-Frans en Frans-Nederlands rond alles wat met bouw en architectuur te maken heeft. Meer info?

Surf naar www.palindroom.be of mail naar info@palindroom.be.

www.pierresetmarbres.be

vzw gesticht op 16 februari 1990 ter promotie van Waalse siergesteenten, met actieve ondersteuning van Wallonië.

rue des Pieds d'Alouette 11 – 5100 Naninne – tel. +32 (0) 81 22 76 64 – fax +32 (0) 81 74 57 62 – caroline.perindejaco@pierresetmarbres.be – www.pierresetmarbres.be

Natuursteen en circulaire economie

De cirkel is (nog) niet rond ...

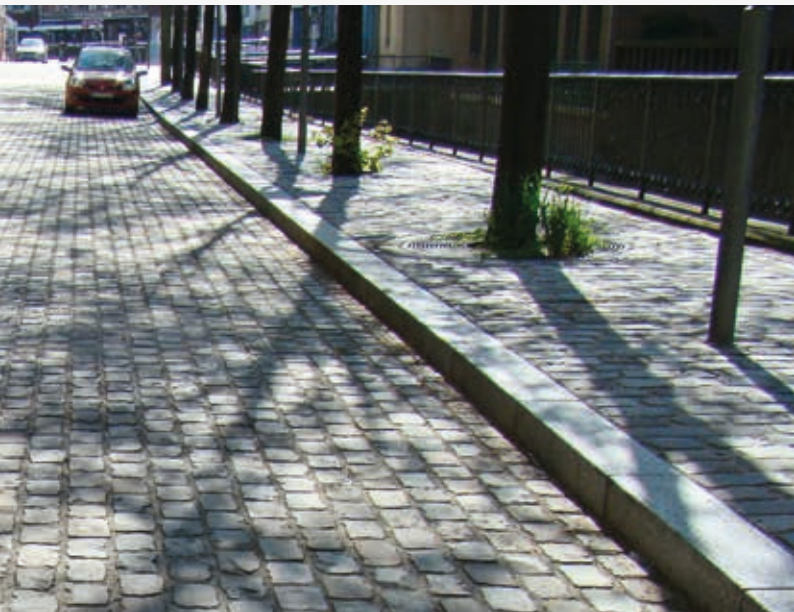
De link tussen natuursteen en 'circulaire economie' is al verscheidene keren aan bod gekomen in deze rubriek (n°180 in 2014 en n°189 in 2016), waarbij we onderstreepten dat regionale natuursteenproducten zich uitstekend lenen tot duurzaam hergebruik. Je zou dan ook denken dat de ideale wereld in volle ontwikkeling is en dat het gat in de markt stilaan opgevuld wordt. De realiteit is echter dat het optimum nog lang niet bereikt is en dat er in de meeste hedendaagse projecten en werkzaamheden (nog steeds) geen duurzame bouwreflex te bespeuren is.

De Brusselse tak van de Confederatie Bouw heeft de voorbije jaren verschillende initiatieven rond het hergebruik van bouwproducten op poten gezet, meer bepaald in het kader van het programma *be circular be.brussels*, dat in goede banen geleid wordt door Leefmilieu Brussel. Op het internet is een routekaart van de Brusselse bouwactoren terug te vinden (met als titel *Naar een circulaire economie*), die enkele uiterst interessante denkpistes verkent – niet alleen op logistiek en reglementair vlak, maar ook met betrekking tot de ontwikkelingsstrategie voor materiaalstromen die geschikt zijn voor hergebruik. Onder de vele voorstellen om vraag en aanbod beter op elkaar af te stemmen vinden we projecten voor het inventariseren van de meest courante materialen, het stipuleren van voorschriften voor lastenboeken en technische adviezen voor nieuwe realisaties. De delicate kwestie van de productkwaliteit en de bijbehorende controleprocedure is uitgeklaard, net zoals de pragmatische, budgettaire en fiscale aspecten. Dit alles leidt tot nieuwe concepten op het vlak van ecologisch bouwen (begin van de keten) en selectieve sloop (einde van de keten).



Zoals we eerder al aanhaalden, lijken standaardproducten en vooral modulaire elementen ideaal voor deze toepassingen – zeker degenen die gewijd zijn aan buitenvloerbekleding of wegen, en dan meer bepaald kasseien. Als we één heet Brussels hangijzer van de laatste jaren moeten noemen, dan denken we spontaan aan het dispuut omtrent de befaamde Havenlaan, die geflankeerd wordt door platanen en sterk in het oog springt met zijn uit de kluiten gewassen kasseibestrating. Sinds 2008 is dit dossier voer voor discussie tussen de voorstanders van de kasseien en de bomen (waaronder Inter-Environnement Bruxelles, het ARAU en Brusselfabriek) en alle betrokken politieke instanties – in die mate dat dit brandend actuele topic het zelfs tot de meest recente regeringsverklaring heeft geschopt. De laatste aflevering in deze schijnbaar oneindige soap speelde zich af op 24 december 2019, toen de bevoegde staatssecretaris een stedenbouwkundige vergunning voor de verwijdering van de kasseien afleverde. De kordate weigering om vorige lente een procedure op te starten om de Havenlaan te laten klasseren als beschermd erfgoed toonde al aan dat er een sterke politieke wil heerst om korte metten te maken met dit beladen politieke dossier. Maar de tegenpartij geeft zich niet zomaar gewonnen en hoopt deze 1 100 000 stukken porfier, die in goede staat zijn en haast geen tekenen van slijtage vertonen, alsnog te kunnen redden. De verkeersproblemen zijn immers niet zozeer te wijten aan de kasseien, maar eerder aan de globale vervorming van de funderingen en de onderlagen – een gevolg van het zware verkeer dat er elke dag passeert. Er zijn ook tal van milieugerelateerde en sociaaleconomische argumenten (opleiding van kasseileggers en onderhouds- en





herstelploegen) te geven voor het behoud van de karakteristieke bestrating. Bovendien zou het ook de mobiliteit ten goede komen, vermits de Havenlaan is opgenomen in de perimeter van straten die in de nabije toekomst tot de Brusselse zone 30 zullen behoren. We wachten vol ongeduld op het vervolg van deze meeslepende saga ...

Is Wallonië natuursteenproducten voor bouw- en infrastructuurdoeleinden beter gezind? Namen is deze dagen één grote bouwwerf, zeker in de buurt van de samenvloeiing tussen Samber en Maas. Je vindt er werken in alle vormen en maten, waarbij verschillende natuursteentoepassingen aan bod komen. In het kader van de langverwachte reconversie van *Le Grognon* is er geopteerd voor de bouw van grote ondergrondse parkings, wat geleid heeft tot intensieve en langdurige archeologische opgravingen om de oudste sporen van de stad, die gedoemd zijn om te verdwijnen onder het mom van de *vooruitgang*, te vrijwaren voor de volgende generaties. Op die manier is er onder meer een stuk van de vestingmuur die gebouwd is ten tijde van de heerschappij van Karel V ontdekt. Deze constructie bestaat uit grote Maaskalksteenelementen – een materiaal dat broodnodig is voor de vele restauraties in de achterliggende citadel. Niemand lijkt echter aan eventueel hergebruik te denken. Aan de overkant van de rivier heeft het provinciaal cultuurhuis van Victor Bourgeois een facelift ondergaan – eveneens in naam van de *vooruitgang*, waarbij de grote kalksteenplaten op de zijgevels (in uitstekende staat, nota bene!) vervangen zijn door een thermisch performantere gevelpleister. Een deel is gerecupereerd



voor de bestrating aan de voet van het gebouw – een nieuwe toepassing waarvoor de kwaliteit van het materiaal eigenlijk te hoog is – terwijl de rest gedumpt is als bouwafval. Langs de Maas was er tevens sprake van een interessante publieke inrichting die kaderde in de uitvoering van een masterplan dat in het begin van de twintigste eeuw was uitgewerkt door architect Georges Hobé – met het casino als symbolisch vertrekpunt. Een deel van de gebruikte materialen, waaronder elegante balustrades in blauwe steen, is zonder pardon afgevoerd – op een mooi portiek na, dat zorgvuldig gedemonteerd is met het oog op latere heropbouw. Tot slot is er het Waals Parlement, dat wat krap behuist is in het Saint-Gilles en dat stroomopwaarts wordt uitgebreid, waarvoor verschillende oude huizen vliegensvlug zijn opgeofferd. Van dit 'erfgoed' resten er nu enkel nog een paar gevels die ondersteund worden door schoren. Ook in dit geval is de eventuele recuperatie van oude materialen (blauwsteen, bakstenen, hout ...) schromelijk over het hoofd gezien door de opdrachtgevers en architecten. Het zijn maar een paar voorbeelden, maar ze tonen wel aan dat we nog een hele weg te gaan hebben vooraleer de duurzame bouwreflex – inclusief de principes van circulaire economie en verantwoord grondstoffenbeheer – definitief ingebed geraakt.



SoundDesign Cleaneo

Akoestische gipsplaten



Een plafond heeft onvermijdelijk een immense invloed op de sfeer en uitstraling van een ruimte. Afhankelijk van het ontwerp vervult het plafond nu eens een eerder esthetische rol, dan weer een meer technische rol. Door de geperforeerde **SoundDesign Cleaneo** platen te creëren, heeft Knauf al deze verschillende aspecten weten te integreren in één en hetzelfde systeem. De uitstekende akoestische kwaliteiten en de talloze esthetische mogelijkheden van de SoundDesign platen zorgen voor een toenemend succes bij architecten.

Ontdek het gamma van geperforeerde akoestische plafonds.

